

Anul XIII
Nr. 25
APRILIE
2023

REVISTA PAROHIEI ORTODOXE
SFÂNTUL NICOLAE DIN ZÜRICH

DOXOLOGIA

*“Am văzut lumina cea adevărată, pe Maica Preacurată...
Aici este Izvorul Tămăduirii”*

«Căci din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi»

Cuvântul Paște (*Pesah*) avea la evrei înțelesul de trecere, iar în noaptea sfântă a Învierii suntem chemați „să primim lumină”, adică suntem invitați să trecem de la întunericul morții la lumina vieții veșnice. Cântările bisericești ne îndeamnă să medităm la trecerea noastră prin moarte la viață. În acest sens Canonul Învierii ne spune atât de frumos, chiar în prima cântare: „Ziua Învierii, să ne luminăm, popoare, Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ

la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință”. Și iarăși în cântarea a șaptea ni se vestește: „Praznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura altei vieți veșnice”.

Biserica a stabilit că imaginea pogorării lui Hristos la iad să fie considerată o adevărată icoană a Învierii Mântuitorului. Desigur, există și icoane ale Învierii care descriu arătarea Domnului către mironosițe și către ucenici, dar icoana Învierii prin excelență este cea a triumfului asupra morții, care s-a făcut prin pogorarea lui Hristos la iad, atunci când sufletul Său unit cu Dumnezeirea a purces în lumea întunericului, de unde a eliberat sufletele dreptilor Vechiului Testament, care îl așteptau pe Izbăvitor. „Pogorâtu-Te-ai întru cele mai de jos ale pământului și ai sfărâmat incuierțile cele veșnice care țineau pe cei legați, Hristoase...”, cântăm în Canonul Paștilor, alcătuit în timp de Sfinții Părinți ai Bisericii, și în special de Sfântul Ioan Damaschin († 748).

Învierea lui Hristos a însemnat înnoirea firii omenești, replămădirea neamului omenesc și trăirea realității eshatologice. Nu putem vorbi despre Înviere în afară Răstignirii, deoarece Răstignirea și Învierea sunt cei doi poli ai vieții mântuitoare, așa cum se cântă în Biserica: „a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, laudăm Învierea Lui”, sau: „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și Sfântă Învierea Ta o slăvim”.

Despre moarte și despre viață, despre acestea două, în tot înțelesul lor, este vorba când sărbătorim Învierea Domnului. Despre Iisus Mântuitorul și despre noi vorbim de Paști. De Iisus Hristos depinde soarta noastră, cea din lumea aceasta și cea din viața viitoare. Noi suntem cuprinși în Învierea Domnului Hristos, suntem învăluiti în lumina Învierii Lui. Peste noi se revarsă razele de lumină și de har când sărbătorim Sfânta Înviere cu credință.

Pentru credincioși Învierea Mântuitorului Iisus Hristos este o realitate, o realitate așa cum a fost pentru ucenicii care L-au întâlnit pe Mântuitorul înviat, o realitate așa cum a fost pentru femeile mironosițe care L-au auzit pe Mântuitorul spunând, „Bucurați-vă” și „Nu vă temeți” (Matei 28, 9-10). Învierea Domnului Hristos este pentru noi o realitate, cum a fost pentru Sfântul Apostol Toma, care a zis „Domnul meu și Dumnezeuul meu” (Ioan 10, 28). Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este o realitate, cum a fost o realitate pentru toți cei care au venit în legătură cu Mântuitorul Cel înviat. Ne bucurăm și noi de Învierea Domnului Hristos cum s-au bucurat ucenicii văzând că este Domnul și primim în sufletul nostru pacea pe care o dă Mântuitorul și pe care a dat-o uce-

nicilor Săi când, după Înviere, a spus: „Pace vouă!”. Și de fiecare dată când S-a întâlnit cu ucenicii le-a spus, „Pace vouă!” (Luca 24, 36; Ioan 20, 21. 26). Aceasta este credința noastră și temei pentru o viață curată, pentru o viață sfântă. Învierea Domnului nostru Iisus Hristos intră în existența noastră. Mitropolitul grec Ierotheos Vlachos spunea, „Nici o altă sărbătoare nu țintește atât de sus și nu potolește setea și foamea duhului omenesc”.

La Praznicul acesta luminos să medităm și noi mai profund la Învierea Domnului și la învierea noastră, căci într-adevăr „precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia” (1 Corinteni 15, 22). Praznicul Învierii lui Hristos devine și praznicul Învierii noastre, El fiind începătura a învierii celor adormiți, și de aceea sărbătoarea de astăzi rămâne Praznicul central din cursul anului bisericesc și din cursul vieții noastre pe acest pământ. În jurul acestei realități duhovnicești supreme gravitează toate celelalte praznice, iar prin Învierea lui Hristos avem un sens în această lume, nu trăim în zadar, ci avem libertatea deplină pe care ne-o dăruiește exclusiv iubirea veșnică a lui Dumnezeu pentru lumea chemată la lumină, înnoire, nemurire și fericire. Sfântul Apostol Pavel scria: „Căci nimeni dintre noi nu trăiește pentru sine și nimeni nu moare pentru sine. Că dacă trăim, pentru Domnul trăim, și dacă murim, pentru Domnul murim. Deci și dacă trăim, și dacă murim, ai Domnului suntem. Căci pentru aceasta a murit și a înviat Hristos, ca să stăpânească și peste morți și peste vii” (Romani 14, 7-9).

Sfântul Iustin Popovici († 1979), mare teolog sârb din secolul trecut, scria: „Oamenii L-au condamnat pe Dumnezeu la moarte, Dumnezeu însă, prin Învierea Lui, îi „condamnă” pe oameni la nemurire, în locul loviturilor pe care I le-au dat oamenii, El îi îmbrățișează; în locul ocărilor, El le împărtășește binecuvântări; în locul morții, El le dă nemurirea. Nici când oamenii n-au arătat ură față de Dumnezeu ca atunci când L-au răstignit, și niciodată Dumnezeu n-a arătat iubire față de oameni ca atunci când a înviat. Oamenii au vrut să-L facă pe Dumnezeu muritor, El însă, prin Învierea Lui, i-a făcut pe oameni nemuritori”.

Învierea Domnului, înălțătoarea și luminoasa noastră sărbătoare, este universală. La ea participă toată creația: „și cerul și pământul și cele de dedesubt”. Sunt cuprinși în Învierea Domnului toți oamenii, toate popoarele, chiar și cei care încă nu L-au întâlnit pe Hristos, nu-L cunosc, nu vor să-L recunoască sau chiar Îl ocolesc. Toți urmașii lui Adam, toate noroadele, deopotrivă, și cei de ieri și cei de azi, și cei ce vor veni, sunt tainic împreună cu noi, în Duhul Sfânt, astăzi. Învierea lui Hristos ne privește pe toți, indiferent care ne sunt rădăcinile, din ce neam suntem, ce credință mărturisim. Dincolo de confesiune, dincolo de religie chiar, dincolo de timpul și locul în care ne-am învrednicit să fim pe acest pământ.

Trăim vremuri grele, complicate și pline de incertitudine și nesiguranță. Hristos Domnul Cel înviat din morți trebuie să fie reperul vieții noastre, căci fără de El nu putem face nimic în această lume. Noi, cei care dorim să trăim în Hristos, cu Hristos și pentru Hristos, suntem chemați să călcăm pe urmele Lui și să ne facem vreme pentru rugăciune, iertare, nevoiță, liturghie și filantropie, precum și pentru orice lucru bun și folositor sufletelor noastre.

Praznicul Învierii Domnului Hristos să aducă în sufletele noastre lumină și har, pace și bucurie, binecuvântare, dragoste și echilibru, pentru ca întăriți în credință să cântăm cu evlavie, „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le”.

Hristos a înviat!

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

SCRISOARE PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI

ÎNVIEREA LUI HRISTOS – NĂDEJDEA NOASTRĂ CEA NETRECĂTOARE

CĂTRE TOT CLERUL, CINUL MONAHAL ȘI POPORUL DREPTSLĂVITOR DIN ÎNTREAGA ARHIEPISCOPIE

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Preacuvioase Maici, Iubiți frați și surori,

Hristos a înviat!

Iubirea cea netrecătoare și veșnică a lui Dumnezeu se arată și se revarsă peste noi, în inimile noastre, precum și în viața noastră, din nou, la această „sărbătoare a sărbătorilor” pe care o trăim astăzi cu mare intensitate - Învierea lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Iubirea lui Iisus Hristos pentru om, arătată cu prisosință în toate pătimirile Lui și până pe Cruce, a schimbat pentru totdeauna cursul vieții noastre și a orientat-o dinspre nemiloasa moarte înspre înviere, biruind prin Cruce moartea, care părea să ne stăpânească pentru totdeauna viața celor pe care ne-a creat după chipul și asemănarea Lui. Viața a biruit! Nimic și nimeni nu ne mai poate despărți de dragostea lui Dumnezeu, nici necazul, nici strâmtorarea, nici prigoana, nici înstrăinarea, nici ura, nici foamea, nici nevoile trupești de orice fel, nici primejdiile, nici sabia sau războiul – cum ne încredințează Sf. Ap. Pavel (Romani 8, 35). Toate și-au găsit vindecarea în Cel care le-a luat de pe umerii noștri, duhovnicești și trupești în același timp, încovoiați fiind sub greutatea lor, stăpâniți fiind de frica morții cu care nu ne putem împăca.

Din sărăcia noastră cea mare Hristos Domnul a primit ca moștenire moartea, ca să ne facă moștenitori ai bogăției Lui, ai Vieții Lui. Adică din moartea noastră, prin moartea Lui, și-a făcut scară spre noi, pentru a ne încredința că nimic nu prețuiește mai mult, nimic nu iubește mai mult, nici chiar pe Sine, decât iubește pe omul pe care l-a creat după chipul Său. Și ne-a îmbogățit cu neprețuita Lui Viață! Căci asta avem în dar prin Înviere – Hristos înviat, care ne locuiește. „*El a primit moartea din avutul nostru, pentru ca din al Său să ne dăruiască viața*” (Fericitul Augustin).

Nu locuiește Hristos în noi pentru a ne smulge din cele ale vieții pământești, pe care El ne-a dăruit-o, ci pentru a ne umple de cele ale Cerului, de dragostea Părintelui Ceresc; nu pentru a vedea cele cerești doar cu ochii pământești trecători, ci a vedea cele ale vieții pământești și cu ochii cerești ai iubirii lui Dumnezeu pentru noi; nu pentru a simți cele ale Cerului cu simțurile noastre stăpânite de toate patimile și de frica de moarte, ci pentru a simți frumusețea vieții pământești luminată de Înviere, ca dar al lui Dumnezeu, cu simțurile cele netrecătoare pe care Hristos înviat ni le dă drept moștenire; să înțelegem și să gustăm din dragostea Lui dumnezeiască pentru oameni încă din această viață, prin darul Trupului și Sângelui Său prin care ni Se împărtășește, pentru a adăpa setea și puterea de a căuta și dori din toate puterile noastre Împărăția Sa care nu are sfârșit.

În El, prin jertfa Lui, ne-am împăcat cu Dumnezeu-Tatăl, pe Care Fiul Său ni-L descoperă iubitor de oameni, dăruitor al vieții veșnice tuturor celor ce-L iubesc pe Fiul și își pun toată încrederea în dragostea Lui. „*Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3, 16). Nu pentru El și-a agonisit Învierea și darul vieții veșnice, ci prin El a mijlocit-o nouă. „*Desființând prin înviere stăpânirea morții, nu și-a procurat învierea Sieși, întrucât este Cuvântul și Dumnezeu, ci ne-a dat această binecuvântare nouă, prin Sine și în Sine.*” (Sfântul Chiril al Alexandriei).

Iubiți credincioși,

Să ne deschidem porțile inimii noastre pentru a-L primi pe Hristos înviat. Cum altfel, decât prin pocăință, putem deschide aceste porți ale sufletului nostru ca El să intre și să facă lumină mântuitoare, adică lumina care vedește păcatul și îl șterge atunci când îl recunoaștem și ne lepădăm de el. Pocăința, prin recunoașterea greșelilor și întoarcerea, precum fiul risipitor, spre Cel ce ne așteaptă cu brațele deschise, nu oricum, ci pe Cruce, înseamnă să întoarcem privirea sufletului spre El și să Îl chemăm în ajutor, ca Mântuitor. Să nu ne îndoim de dragostea Lui, căci n-a venit să ne judece, ci să ne mântuiască. A primit Crucea și Răstignirea pentru a ne arăta puterea iubirii Lui pentru noi, așa cum și-a învățat în atâtea împrejurări ucenicii precum și poporul care-l urma, dar pentru a ne arăta în același timp că iubirea de putere nu este de la El, nu este de la Dumnezeu. Puterea iubirii Lui nu este tot una cu iubirea de putere. Se ridică din mormânt și din moartea care nu L-a putut ține ostatic, în numele Părintelui Ceresc, să ne încredințeze de dragostea Lui și grija pentru mântuire pe care Însăși Preasfânta Treime o are pentru noi oamenii, de care Fiul lui Dumnezeu întrupat ne încredințează din nou, zicând că „*n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea*” (Ioan 3, 17).

A venit să ne ridice din orice boală și neputință ne-am afla, din orice stare sufletească sau trupească, oricât de grele ar fi. Nimic nu este cu neputință iubirii Lui pentru noi. O singură neputință are Hristos Domnul: nu ne poate obliga să Îl iubim și să Îl primim. Nu poate pătrunde întunericul sufletului nostru dacă nu îi deschidem

noi înșine ca să intre. „Iată, stau la ușă și bat – zice Domnul; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3, 20).

Ziua și noaptea, pe cale sau în casele noastre, oriunde am fi, să strigăm către Domnul Cel înviat, Cel Bun și Milostiv, Cel iertător și iubitor, să ne miluiască pe noi înșine, pe aproapele nostru și lumea întreagă, în aceste vremuri atât de tulburi. După pandemie, care a pus omenirea la grea încercare, războiul necruțător bate la porțile noastre fără milă. Se ridică popor creștin împotriva altui popor creștin. Vieți nenumărate sunt curmate, ale celor nevinovați și ale celor ce se luptă. Mai mult ca oricând lumea are nevoie de rugăciunea noastră a tuturor. Are nevoie de solidaritatea noastră cu cei ce pribegesc din cauza conflictelor armate. Cu rugăciunea, cu cele materiale și cu multă bunăvoință și dragoste putem ajuta ca lumea în care trăim să se apropie mai mult de Cel ce ne aduce darul cel mai presus de toate darurile: omorârea morții și biruința Luminii dumnezeiești asupra morții care ne ținea în robia ei. Pentru aceasta să trăim și să fim fii ai Luminii și să luminăm în jurul nostru prin bunătate, dragoste și credință, în numele Celui înviat, nădejdea noastră cea netrecătoare. Să cerem neîncetat în rugăciunile noastre ca Hristos să ne dăruiască puterea de a iubi, ca niciodată

să nu punem înaintea ei, a puterii iubirii, iubirea de putere. Îl rog pe Domnul Cel înviat din morți să vă ocrotească, să vă binecuvânteze, să vă păzească de tot răul și să vă dăruiască să petreceți aceste Sfinte Sărbători în pace și unire, cu mulțumire pentru binefacerile Lui și cu gândul și fapta spre cei care se află în grele încercări și neajunsuri.

Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

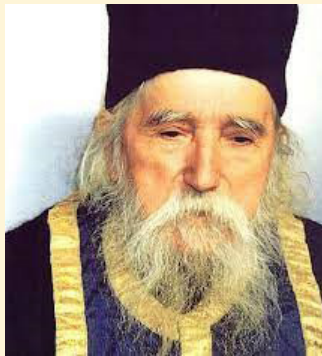
† Iosif,

Arhiepiscop al Europei Occidentale
și Mitropolit al Europei Occidentale și Meridionale

Paris, Învierea Domnului

Rugăciunea scurtă a Părintelui Cleopa

Sfinte îngere, cel ce stai înaintea pătimașului meu suflet și a vieții mele celei ticăloase, nu mă lăsa pe mine, păcătosul, nici nu te depărta de mine pentru neînfrânarea mea. Nu da loc diavolului celui viclean, ca să-mi stăpânească cu silnicie acest trup muritor.

Întărește mâna mea cea slabă și neputincioasă și mă îndreptează la calea mântuirii. Așa, sfinte îngere al lui Dumnezeu, păzitorul și acoperitorul sufletului și al trupului meu celui ticălos, iartă-mi toate cu câte te-am mâhnit în toate zilele vieții mele și orice am greșit în această zi.

Acoperă-mă în această noapte și mă păzește de toată ispita celui potrivnic, ca să nu mănii cu nici un păcat pe Dumnezeu; și te roagă pentru mine către Domnul, ca să mă întărească întru frica Sa și vrednic să mă arate pe mine, robul Său, bunătății Sale.

Amin.

Paștile

de M. Popescu

S-aude-al clopotelor cânt
Prin firea care se renaște
Și falnic iese din mormânt,
Cu biruință Domnul Sfânt,
Iar azi e Paște.

Și după slujbă ies la rând
Bătrâni, cu spatele-aplecat,
Bărbați cu chipul luminat,
Și-n urmă ies copiii cântând:
„Hristos a înviat!”

În jur pe margini, stau cei mari,
Privind la falnicii feciori,
Din mândrul șir al falnicei hori;
Și-n mijloc cântă lăutarii,
Din cobze și viori.

Sunt veseli toți și bucueroși
Și toți cu suflet-nălțat;
Oriunde se-ntâlnesc în sat
Își zic cum zis-au moși strămoși:
„Hristos a înviat!”

2023 – Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice

Atitudinea preotului față de omul vârstnic și bolnav

În jurul preoților s-a concentrat dintotdeauna activitatea vieții religioase, preoții fiind socotiți cei care au puterea de a săvârși lucrarea pastoral-misionară, lumea investindu-i cu răspunderea și misiunea de a crea legături sociale între credincioșii tineri sănătoși și cei bătrâni și încercați, precum și de a mijloci între ei și Dumnezeu. Devenind factori indispensabili ai vieții religioase, misiunea lor s-a concentrat în a-i apropia pe credincioșii de toate vârstele de Dumnezeu, în special prin lucrarea liturgică: *orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni în cele ce privesc pe Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate* (Evrei 5, 1). Biserica este instituția în care lucrarea preoțească este binecuvântată și prin care sunt puse la dispoziția omului toate binefacerile harului Duhului Sfânt. Biserica se pune la dispoziția omului vârstnic cum a făcut-o și Capul acesteia, *Fiul Omului* (Ioan 5, 27).

Pastorația bolnavilor vârstnici trebuie să ne facă să înțelegem, pe de o parte, că omul vârstnic ce sfidează boala și înfruntă suferința de orice fel și bolnavul, încercat din greu, au ca finalitate înțelegerea de către omul vârstnic a voinii lui Dumnezeu, acceptarea iconomiei de mântuire și cunoașterea iubirii lui Dumnezeu pentru noi, fiii Săi. Dacă relația cu cei bolnavi și vârstnici suferă, ne conduce la o nouă înțelegere a umanității. Ea ne obligă într-o anumită măsură să contribuim la *umanizarea suferinței*, altfel inițiativa unei relații autentice cu cel bolnav și lăsat singur în pragul bolii și al bătrânețelor este zadarnică: *Suferința nu este numai una dintre realitățile cele mai grele ale omului și ale ființei în general; ea nu este cea mai grozavă dintre toate, ci unica... Toate pot fi negate, singură suferința rămâne... Omul este întru chiparea exemplară a suferinței, ființa ca suferință* (pr. George Remete, *Suferința omului și iubirea lui Dumnezeu*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 9). În profunzime duhovnicească, bătrânețea unită cu suferința trebuie prețuită, iar această prețuire a suferinței celor bătrâni este justificată prin faptul că *Însuși Fiul lui Dumnezeu, venit printre oameni, a îndurat pătimire și moarte pe cruce pentru mântuirea noastră. În chip concret, această spiritualitate s-a manifestat printr-o pietate centrată pe un adevărat cult al suferințelor lui Hristos și pe imitarea de către creștin a lui Hristos ca om al durerilor și cunoscător al suferinței. Astfel, suferința este nu numai primită cu bucurie, ci și căutată ca o cale cu totul specială de mântuire, pentru că prin ea nu numai că se șterg păcatele, dar se și dobândesc merite* (J.-C. Larchet, *Creștinul în fața bolii, suferinței și a morții*, Ed. Sofia, București, 2006, p. 274). Fiecare preot implicat într-o legătură de îndrumare spirituală, fie a unui vârstnic bolnav sau nu numai, trebuie să știe ce moștenire poartă în el, cu ce pleacă pe acest drum, cât contează vocația și cât contează efortul continuu și susținut de a te îmbogăți sufletește pentru ca, la rândul său, să îi îmbogățească pe ceilalți. Acest lucru implică pentru preot în relația cu bătrânii bolnavi deschiderea sinceră și autentică a sufletului, cât și cunoașterea de sine: *În calitatea sa de urmaș și reprezentant al lui Hristos în lume, preotul trebuie să aibă salba de însușiri necesare față de toți oamenii aflați în suferință, în singurătate, în izolare, pentru bătrâni, depunând strădania necesară pentru întărirea, stabilizarea și tămăduirea lor. Străni de chemările din fișa postului său, fără suma calităților cerute pe palierul împărțirii grijii față de om și fără conștiința de a fi imitatio Christi, cel aflat în acest mediu delicat și dificil nu răzbate și nu se justifică* (pr. George Remete,

Suferința omului..., p. 20).

În acest sens, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel menționează în Cuvântul rostit în Catedrala Patriarhală, cu prilejul proclamării anului 2023 drept Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice și Anul comemorativ al imnografiilor și cântăreților bisericești, duminică, 1 ianuarie

2023: *Grija pentru bătrâni, pentru copii și pentru săraci arată gradul de civilizație și profunzimea trăirii creștine a unui popor. Din acest punct de vedere, ne preocupă, în mod deosebit, starea de abandon social și dezinteresul față de bătrâni (părinți și bătrâni), pe care le constatăm, adesea, în societatea de astăzi. Comunitatea umană tradițională s-a preocupat dintotdeauna de persoanele vârstnice, considerându-le pe acestea nu o povară, ci un izvor de binecuvântare și înțelepciune, dar și de iubire milostivă, prin participarea lor la educația copiilor și a tinerilor... Din nefericire, astăzi, sunt foarte mulți bătrâni care trăiesc în multă însingurare, în izolare de comunitate, simțindu-se cumva inutili acesteia sau, mai mult, traumatizați de propria îmbătrânire, ajung chiar la deznădejde. În acest sens, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel transmite un imbold profund: Biserica este chemată să gândească noi forme și metode pastorale actuale, apropiindu-se mai mult de nevoile și așteptările bătrânilor. Concomitent, trebuie lucrat și la creșterea și educarea tinerilor spre a nu marginaliza persoanele vârstnice, a nu le abandona și izola în centre de asistență socială, deoarece tinerii și persoanele în vârstă au nevoie unii de ceilalți. Mai precis, bătrânii au nevoie de o mângâiere și de un cuvânt de încurajare, iar tinerii au nevoie de înțelepciunea, răbdarea și puterea de rugăciune a bătrânilor ... În prezent, funcționează la nivelul Patriarhiei Române 21 de centre de zi, 54 de așezăminte rezidențiale și 52 de servicii de îngrijire la domiciliu, toate destinate persoanelor vârstnice. Un vrednic de pomenire ierarh spunea despre importanța de a fi autentic în relațiile cu bătrânii, cu bolnavii și cu cei aflați în suferință: *ca să ne menținem credibilitatea, trebuie să ne menținem unitatea, egalitatea cu noi înșine. Dacă nu suntem ceea ce trebuie să fim și ceea ce pretindem că suntem, atunci fie că oamenii cunosc cuvântul sau nu-l cunosc, fie că îl pronunță sau nu-l pronunță, dar calificativul pe care ni-l dau este acela de impostori, adică de oameni care sunt altceva decât pretind că sunt. Preotul este un lucrător în ceea ce privește persoanele vârstnice bolnave pentru eternitate, dă mărturie pentru eternitate, despre Dumnezeu, pregătind sufletele pentru eternitate. El trebuie să fie și un contemporan al credincioșilor săi, al societății și al culturii vremii lui, al mentalităților vremii lui... Preotul nu se poate sustrage realităților în care trăiește* (Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Tiparul Tipografiei eparhiale, Sibiu, 1996, p. 178).*

Pr. Dr. Florin Ionică

Lăsați copiii să vină la Mine!

Dragostea și atenția față de copii

Îmbrățișarea, comportamentul afectuos îi transmit copilului siguranță, securitate, și îl fac să fie deschis, comunicativ, să aibă multă încredere. Mai mult, la nivelul fiziologiei sale, acest mediu favorabil din punct de vedere emoțional și relațional trasează urme profunde, de funcționalitate neuronală prielnică relațiilor interpersonale stabile, pozitive, pe termen lung, determinând o conduită deschisă, favorabilă comunicării și cooperării.

Rezultatele actuale scot în evidență că, pentru o viață sufletească armonioasă, în sfera maternității, este esențială calitatea superioară a raporturilor interpersonale dintre mamă și copil. O iubire sinceră, plină de afecțiune, are un rol determinant în creșterea copilului. Tandrețea, dragostea mamei sunt esențiale în dezvoltarea lui armonioasă, calitatea și conținutul raporturilor emoționale dintre părinți și copil fiind importante și în devenirea lui pe termen lung. Ne-ar folosi să nu uităm, câtă vreme suntem părinți, că e mai folositor pentru copiii noștri ca noi să ne concentrăm pe ceea ce le dăruim lor din noi înșine. Să nu ne obișnuim cu exprimarea iubirii față de copii, dar nici cu a celei față de semenii, prin lucruri. Să ne străduim să exprimăm dragostea și atenția față de oameni, față de copiii noștri în special, fără o materie intermediară, arătând o atenție și o prețuire directă, cu însăși ființa noastră, prin contact vizual, prin mângâiere și îmbrățișare, prin cuvinte care să ne dezvăluie, să ne facă înțeleși și cunoscuți celor din preajma noastră.

Indicații ca acestea sunt obișnuite astăzi în abordările de parenting, și sunt foarte necesare. Altfel, situația e dramatică: copiii așteaptă, au nevoie, adesea aleargă după îmbrățișarea noastră, iar noi, ca într-o ștafetă absurdă a insensibilității, aruncăm în brațele lor deschise, care ne caută, jucării și lucruri care să îi rețină cât mai mult timp ocupați, să le țină de urât. Nu realizăm că, în felul acesta, îi aruncăm în (și îi obișnuim cu) îmbrățișarea rece și fără suflet a lucrurilor lumii, îmbrățișare la care, cu timpul, vor apela tot mai mult.

Ne întâlnim aici, în datele științifice recente, cu recomandările spirituale ale vieții creștine. Dragostea părinților pentru copii, văzută ca jertfă, ca grijă, ca exercițiu de renunțare la egoism și de dăruire de sine și din sine pentru copil, este întrucâtva evidențiată de datele științei. În fiecare dintre noi există o nevoie de iubire și de îmbrățișare, care așteaptă deschiderea și sprijinul celor dragi. Totodată, știința scoate la iveală necesitatea unui proiect spiritual al vieții, care devine decisiv nu doar pentru părinți, ci și pentru copiii pe care aceștia îi cresc. Cultivarea virtuților, lupta cu superficialitatea ce parazitează astăzi relațiile interpersonale intrafamiliale și realizarea unui angajament profund în relația de iubire a părinților și copiilor pot fi îndemnuri care reclamă necesitatea unei vieți spirituale, în care toate aceste nevoi și condiții sunt acoperite prin lucrarea duhovnicească a părinților, în viața credinței, și cu ajutorul lui Dumnezeu.

Arhidiacon Adrian Sorin Mihalache

La Paști

de George Coșbuc

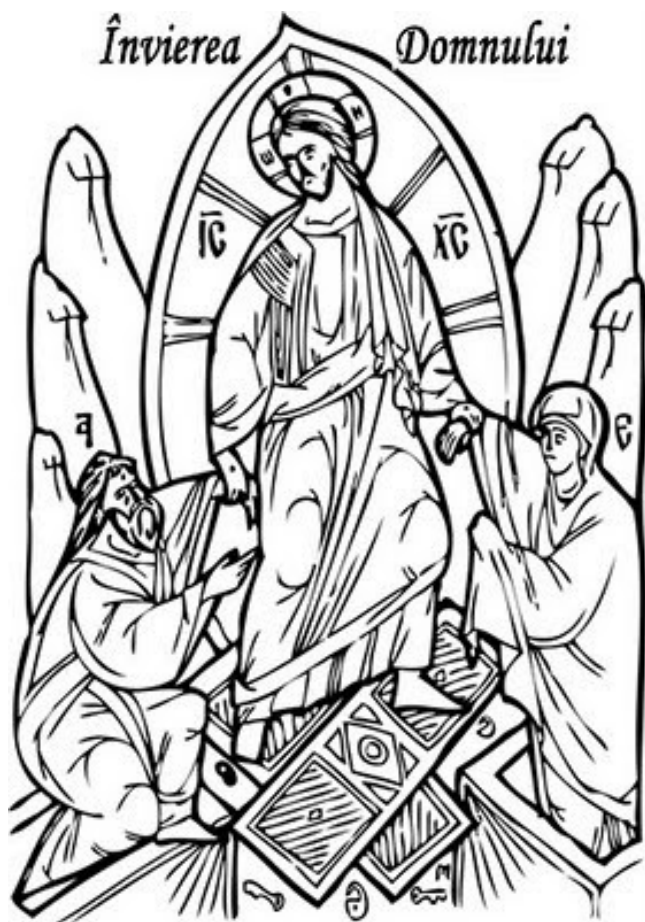
Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare
Și sălciile-n albă floare
E pace-n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți în vale
Și doi de se-ntâlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

Pe deal se suie-ncetșor
Neveste tinere și fete,
Bătrâni cu iarna vieții-n plete;
Și-ncet, în urma tuturor,
Vezi șovăind câte-o bătrână
Cu micul ei nepot de mână.

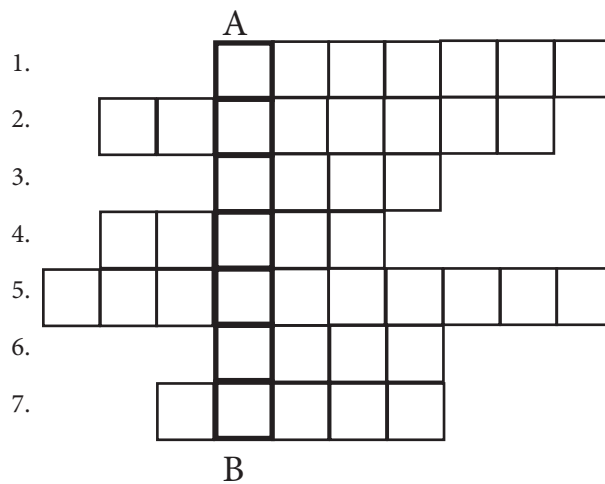
Învierea Domnului

Rebus la Învierea Domnului

Descoperiți pe verticala A-B locul Răstignirii Mântuitorului Hristos.

1. Hristos Domnul la coborârea de pe Cruce a fost înfășurat în ...
2. Ucenicii Mântuitorului se numesc...
3. Al treilea Evanghelist se numește...
4. Fiecare creștin are ca păzitor un...
5. Cine au fost primele la mormântului Domnului în ziua Învierii?
6. Ce Apostol s-a îndoit de Învierea Mântuitorului?
7. Sărbătoarea Învierii Domnului se mai numește...

Se sfințesc chiar de Florii,
Le-au purtat, demult, copii,
În cinstea Celui slăvit,
Cu „Osana” L-au primit!
Ramuri de salcie

Sărbătoare minunată,
Eroilor închinată;
Domnul, Fiul Cel iubit,
La Tatăl Său S-a suit.
Înălțarea

O tradiție legată
De o zi mult așteptată,
Când, ciocnind, saluți cu drag:
Azi, Hristos a înviat!
Oul de Paști

Raiul cu ea se descuie,
Dumnezeu pe ea se suie,
Lemnul ei, El îl sfințește
Și pe noi ne mântuiește.
(Sfânta Cruce)

Cum se ruga Eminescu?

An de an, la 15 iunie, ziua când Mihail Eminescu și-a început călătoria înspre Veșnicie, ne amintim de viața și opera sa impresionantă, încercând să evidențiem noi aspecte ce ne întregesc convingerea că da, Eminescu este pe drept numit omul deplin al culturii române. De aceea vă invit să (re)descoperim noi valențe ale genialei și atotcuprinzătoare sale gândiri și să ne convingem încă o dată că poetul nostru național este inepuizabil, mereu actual, înfățișând în opera sa, aproape cu o nepământească forță, probleme spirituale, culturale, istorice, geopolitice, social-economice cu care se confrunta societatea românească, dar și lumea întreagă în vremea sa, dar și noi, cei de astăzi.

Putem să călătorim prin universul eminescian, evidențiind modul în care poetul „a vorbit” cu divinitatea, căci rugăciunea după spusele Părinților Bisericii este vorbirea minții cu Dumnezeu, hrană și curățire a minții, zid sigur, portar al virtuților, omorâre a patimilor, întărire a sufletului, vedere a celor nevăzute, încredințare a celor dorite, ipostas al celor nădăjduite, îndemn la virtuți, vlăstarul blândeții și al lipsei de mânie, rodul bucuriei și al mulțumirii.

Înainte de a ne îndrepta către lumea fascinantă a versului eminescian trebuie să reafirmăm convingerea fermă că Eminescu era un om cu profunde convingeri religioase. Înseși viața și opera sa ne pot oferi dovezi grăitoare în sprijinul acestei afirmații. Au fost scrise multe cărți pe această temă, ca rezultat al unei munci asidue de cercetare a creației eminesciene din perspectivă religioasă. Amintim aici două dintre ele, de referință: *Ideea de Dumnezeu în poezia lui Eminescu*, semnată de părintele Theodor Damian, profesor de filosofie și etică la Facultatea de Științe Sociale, Metropolitan College of New York, și paroh al Bisericii Ortodoxe Române „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din aceeași vestită metropolă americană, New York. A doua lucrare pe care dorim să o menționăm aici este o remarcabilă teză de doctorat întocmită de o distinsă profesoară din Târgu Neamț, preoteasa Emanuela Istrati-Macovei, intitulată *Sâmburul luminii. Motive biblice în poezia lui Eminescu*.

Revenind la relația lui Eminescu cu divinitatea, se impune numai decât o precizare: cu toate că la vârsta studenției s-a preocupat de cunoașterea și a altor religii, totuși a rămas fidel spiritualității neamului din care a răsărit, în care rugăciunea reprezintă cunoaștința a lui Dumnezeu, pecetea și bucuria Mântuitorului Hristos, arvuna Duhului Sfânt, lucrarea credinței și nădejde de mântuire.

Călătoria noastră prin creația lirică eminesciană ne descoperă multe simboluri care ne sugerează starea de rugăciune, nevoia omului

de a vorbi cu Dumnezeu. De exemplu, prezența candelă aprinse sugerează o atmosferă de interiorizare de credință și rugăciune (*De-aș muri ori de-ai muri, Gemenii, Călin - file din poveste*) sau steaua e asemănată cu o candelă aprinsă în cer, simbolizând viața Celui ce Se naște pe pământ (*Povestea magului călător în stele*). Clopotul cheamă la rugăciune, spre ridicarea sufletelor către înalt (*La moartea lui Neamțu, Învieerea, Mortua est!*), în timp ce amintirea tămâii și a smirnei întregeste ambianța spirituală: „Insule sante se-nalță-n el ca scorburi de tămâie/ (...) smirnă risipită și sfărmată în bulgări mari” (*Miradoniz*).

Cât privește modul poetului de a se adresa lui Dumnezeu, întâlnim multe versuri-rugăciune de mulțumire, de adorare sau de cerere. Iată ce spune în Rugăciunea unui dac: „Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i!/ El este moartea morții și învierea vieții”. În unele poezii, Eminescu își exprimă, chiar și îndirect, iubirea primordială, sublimă, față de Dumnezeu: „Azi sunt cast ca rugăciunea și timid ca primăvara/ Azi iubesc a ta ființă cum iubesc pe Dumnezeu” (*Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci*). În multe poezii, rugăciunea se îndreaptă către Părintele Ceresc, Dumnezeu-Tatăl: „Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc/ Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc” (*Rugăciunea unui dac*); „De greul negrei veșnicii, Părinte, mă dezleagă” (*Lucașfărul*); „Stinge, puternic, Doamne, cuvântul nimicirii/ adânc, demonic-rece ce-n sufletu-mi trăiește/ Coboară-te în mine, mă fă să recunosc/ C-a Ta făptură slabă-s” (Andrei Mureșanu). În alte poezii, stihuitorul se adresează direct Mântuitorului: „Cântări și laude-nălțăm/ Noi, Ție Unuia,/ Primindu-L cu psalme și ramuri,/ Plecați-vă, neamuri, Cântând Aleluia!” (*Învieerea*). Rugăciuni către Fiul lui Dumnezeu apar și în unele manuscrise, probabil proiecte pentru un poem mareț de proslăvire a Marelui Răstignit: „Iisuse Hristoase/ Izvor al mântuirilor/ și Domn al oștilor/ de oameni iubitorule/ Mântuitorule” (Ms. 2276).

Rugăciunea lui Eminescu s-a îndreptat adesea spre Maica Domnului: „Îngenunchem rugându-te,/ Înălță-ne, ne mântuie/ Din valul ce ne bântuie/ Fii scut de întărire/ Și zid de mântuire”. Se observă că pentru autor rugăciunea reprezintă o netăgăduită expresie a credinței statornice. Poetul inițiază prin vers un sincer dialog cu mijlocitoarea și cheazătoarea mântuirii noastre, care se transfigurează într-o convorbire sinceră a sufletului cu Dumnezeu, prin Fecioara Maria. În altă poezie, stihuitorul se roagă Născătoarei de Dumnezeu astfel: „Răsari asupra mea, luminează lină,/ Ca-n visul meu ceresc d-odinioară;/ O, Maică sfântă, pururea fecioară,/ În noaptea gândurilor mele vină” (*Răsai asupra mea*). Privite în ansamblu, cele două poezii-rugăciune sunt expresia credinței și a nădejzii că Fecioara Maria poate să-l izbăvească de „noianul de vină”, luminându-i „adâncă noapte” pricinuită de păcat, devenindu-i „scut de întărire și zid de mântuire”.

Arhim. Mihail Daniliuc

„Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne,
A treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicând
Și moartea pierzând-o
Paștile nestrăciunii, lumii dând mântuire”.
(Luminânda Paștilor)

Monologul în contemporaneitate

Istorici ai ideilor și mentalităților angrenați în studii privind secolul 20 vorbesc despre o modernitate paradoxală și despre prăbușirea civilizației din care renaște barbaria în veșminte ideologice. Secolul 21 nu pare să se detașeze de aceste trăsături ale veacului anterior. Unul dintre paradoxurile contemporaneității se ascunde chiar în spatele formulei sale descriptive „era tehnologiei și a comunicării”. Cu o evoluție fulminantă, tehnologia digitală a creat o diversitate impresionantă de canale de comunicare, dar, în ciuda aportului cantitativ indiscutabil, nu contribuie calitativ la conținutul comunicării, așa cum ar fi fost de așteptat. Ba, dimpotrivă, subminează calitatea actului comunicării.

Admițând avantajul accesului la informație și educație pe care tehnologia digitală îl oferă, ea este totuși incapabilă să înlocuiască formele directe de comunicare, cele care asigură autenticitatea înțelesului de „a fi în legătură cu...” și care încorporează în el latura emoțională, spontaneitatea și sensibilitatea, fără de care comunicarea este fie seacă, fie falsă. Nici un mijloc de comunicare modern, telefon, e-mail, whatsapp etc., nu poate mima mediul specific unei comunicări naturale, în care poți surprinde, într-o fracțiune de secundă, înțelesul unui zâmbet sau iubirea din privire.

Supralicitată în relaționarea interumană, tehnologia digitală reconfigurează practic modul de gândire și de comunicare, putând deveni la fel de nocivă ca îmbrățișarea unei ideologii toxice. Pe termen lung distruge abilitățile omului de a dialoga, altfel spus anulează toată strădania anticilor de a așeza conversația la nivel de artă. Dacă dialogurile platoniciene stau la temelie civilizației europene, așa cum susțin numeroși cercetători, ce poate rămâne în lipsa dialogului? Monologul. În epoca simbolistă, în dramaturgie, monologul se regăsea în teatrul absurd și grotesc. Contemporaneitatea îl reține ca formă de gândire și comunicare.

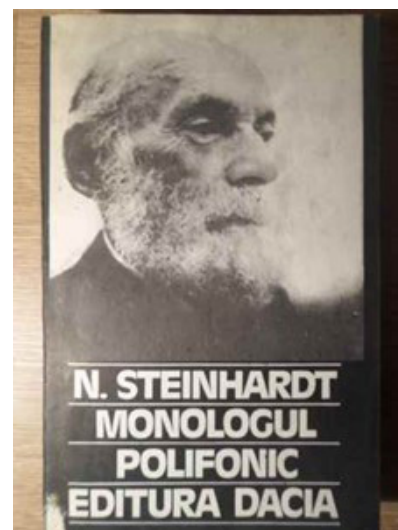
Drama lumii de azi își are sursa în deteriorarea profundă a dialogului interuman: oamenii nu mai dialoghează, ci vorbesc doar ca să se audă pe ei înșiși; nu mai au răbdare să-i asculte pe ceilalți și, de fapt, nici nu-i

interesează părerile altora; își expun ideile ca pe adevăruri absolute și etichetează pe toți și pe toate cu o superficialitate înspăimântătoare. Dialogul se transformă în monolog, iar în acest caz monologul este clar o formă de barbarie.

Unul dintre sociologii și filozofii care s-au distanțat de postmodernism, Jean Baudrillard, cel care a formulat conceptul de hiperrealitate - termen folosit în filosofia semiotică și post-modernă pentru a descrie o incapacitate a conștiinței de a distinge realitatea de simularea realității

-, afirma că „celălalt există pentru ca eu să nu mă repet fără sfârșit”. Și mai expresiv în cuvinte, părintele Arsenie Papacioc spunea că omul se împlinește ca persoană în celălalt. Pornind de la acest adevăr teologic, putem spune că modul în care omul știe să relaționeze cu ceilalți arată măsura umanității sau, dimpotrivă, a barbariei în care se află. Incapacitatea de a comunica dezvăluie și o mare neputință în a relaționa cu Dumnezeu. Petre Țuțea aproape că exclamă: „Fără Dumnezeu omul rămâne un biet animal rațional și vorbitor, care vine de nicăieri și merge spre nicăieri”. Vorbele sale vibrează ca într-o unică explicație pentru toate paradoxurile contemporaneității și pentru slăbirea civilizației prin alunecarea în diferite forme de barbarie.

Elena Gabriela Zamora

Simbolistica ouălor de Paști

Sărbătoarea Sfințelor Paști este marcată în comunitatea românească de o primenire a caselor și a gospodăriilor, de slujbe speciale săvârșite în cadrul Bisericilor Ortodoxe, dar și de o gamă largă de preparate culinare tradiționale românești.

Multe dintre obiceiurile pascale sunt legate de oul roșu. Simbolistica ouălor de Paști trebuie căutată înainte de nașterea Domnului Hristos, în timpuri străvechi. Oul era dat în dar, fiind considerat simbol al echilibrului, creației, fecundității, simbol al vieții și al reînnoirii naturii, iar obiceiul vopsirii lui fiind întâlnit la chinezi cu două mii de ani înainte de Hristos.

Ouăle de Paști, potrivit tradiției, erau adunate din cuiabar în miercură din a patra săptămână a Postului Mare, numită și „miercură Păresimilor”. Acum se alegeau ouăle pentru masa de Paști și ouăle ce urmau să fie înroșite. Chiar dacă ele erau alese în această zi, vopsitul lor avea loc în joia din săptămână de dinaintea Sfințelor Paști, însă, niciodată în Vinerea Mare.

Încondeierea sau „impistritul” ouălor reprezintă un obicei străvechi în tradiția românească. Ouăle încondeiate sunt o mărturie a datinilor, credințelor și obiceiurilor pascale, reprezentând un element de cultură spirituală specific românească. În cultura populară, ziua în care se înroșesc ouăle este joia din săptămâna patimilor, cunoscută și sub denumirea de Joia Mare. Se spune că ouăle înroșite în această zi, nu se strică tot timpul anului. De asemenea, oamenii cred că ouăle roșii duse la biserică și sfințite, dacă sunt îngropate într-o gospodărie, aceasta este ferită de grindină și piatră. Pe lângă ouă roșii, românii contemporani, obișnuiesc să mai

vopsească ouăle și în galben, verde, albastru. Unele gospodine pun pe ou o frunză, apoi îl leagă într-un ciorap subțire și așa îl fierb, ca să iasă „cu model”.

În tradiția populară de la noi, oul roșu de Paști simbolizează sângele Domnului și ar avea puteri miraculoase, de vindecare, de îndepărtare a răului, fiind purtător de sănătate, frumusețe, vigoare și spor. Ouăle colorate în alte culori (galben, verde, albastru) vestesc bucuria primăverii. Cele colorate în negru simbolizează chinul și durerea pe care le-a suferit Hristos pe Cruce. Ouăle închistrite sunt simbolul Mântuitorului, care a ieșit din mormânt și a înviat, precum puiul din găoace.

Tradiția ortodoxă imemorială vorbește de Sfânta Maria Magdalena, plângând la picioarele Crucii lui Hristos, iar Sângele Lui înroșind ouăle puse într-un coș sub Cruce. O altă tradiție, prezentă în multe locuri, vorbește de faptul că Sfânta Maria a mers la împăratul roman și l-a salutat cu: „Hristos a înviat!”. Împăratul a zis, privind la un ou de pe masa sa: „Hristos nu a înviat, așa cum acest ou nu este roșu”. În clipa când a zis aceste cuvinte, oul s-a înroșit în chip minunat. Roșul simbolizează așadar Sângele Mântuitorului Hristos, care dă viață lumii. Oul însuși este simbolul învierii, căci în somnul său se naște o nouă viață.

Ciocnitul ouălor semnifică sacrificiul divinității primordiale și se face după reguli precise: persoana mai în vârstă (de obicei bărbatul) ciocnește capul oului de capul oului ținut în mână de partener, în timp ce rostește cunoscută formula “Hristos a înviat”, la care se răspunde cu “Adevărat a înviat”.

Ștefan Popa

2023 - Anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești

Sfântul Ioan Damaschinul - reprezentant strălucit al imnografiei bizantine

Primele manifestări liturgice creștine au fost bazate pe tradiția iudaică a psalmilor și contribuția liturgică nouă adusă de imnurile creștine. În acest articol ne vom opri asupra unui pisc înalt al imnografiei bizantine ulterioare, anume Sf. Ioan Damaschinul (676-749), și cartea sistematizată de acesta, *Octoihul*. Aceasta reprezintă cartea de căpătâi a culturii publice al Bisericii Ortodoxe, iar pentru noi, românii, cartea pe care s-a început învățarea scris-cititului în limba română și a muzicii de strană.

Satisfăcuți sufletește în primele veacuri creștine de muzica vechilor psalmi biblici, creștinii vor veni ulterior cu propria lor intervenție imnografică, inspirați din viața Fiului lui Dumnezeu Întrupat, Răstignit, Înviat și Înălțat la cer. La psalmodiere se vor adăuga imnurile, primele fiind creații nou-testamentare biblice: *Mărește suflete al meu...* al Fecioarei Maria, *Acum liberează...* al Dreptului Simeon sau *Imnul* lui Zaharia, tatăl Sfântului Ioan Botezătorul. Sfântul Apostol Pavel anunță *imnurile și cântările duhovnicești* (Efeseni, 5, 19), creații care revelează entuziasmul debordant al celor dintâi creștini confrunțat cu realitatea din teren, anume conflictul între revelat și profan, între veridic și erezie, între autentic și născocit. În secolul IV, Sfinții capadocieni în partea răsăriteană și Sfântul Ambrozie în partea apuseană vor contribui esențial la dezvoltarea *responsorială și antifonică* a imnurilor creștine. Dezvoltarea ulterioară a imnografiei creștine răsăritene, cuprinsă în cărțile de ritual - *Octoih*, *Triod*, *Penticostar*, *Minee*, *Liturgier* și *Molitfelnic* - are în vedere apariția diacronică a formelor clasice ale imnografiei bizantine - *troparul*, *condacul* și *canonul* - după reguli noi și diferite de tiparul poeziei clasice grecești. Cristalizată într-o limbă greacă numită *greacă bizantină* - limba oficială a imperiului -, poezia imnografică răsăriteană va rămâne încremenită până astăzi ca acum 1.500 de ani, răsunând doar sub cupolele bisericilor creștine (limba vorbită fiind total diferită), singurul popor care a avut inspirația să evadeze, traducând toate cântările și slujbele pe limba patriei, fiind poporul român.

Sfântul Ioan Damaschinul s-a născut în Damasc, astăzi capitala Siriei, de unde i-a rămas și supranumele, fiu al unui intelectual, Sergiu, învățător și consilier al califului arab, Abdul-Melic din Damasc. Tatăl Sf. Ioan Damaschinul l-a răscumpărat pe monahul Cosma, care va deveni profesor și frate vitreg al Sf. Ioan Damaschinul, fiind un mare teolog, filosof și muzician. După o scurtă perioadă petrecută în viața tumultuoasă a orașului, Sf. Ioan Damaschinul se retrage împreună cu Cosma la Mănăstirea „Sf. Sava” de lângă Ierusalim, îmbrăcând schima monahală.

Organizator al cântărilor bisericești în Octoih pe cele opt glasuri Ieșită din granițele Țării Sfinte, muzica de cult a creștinilor se răspândește în lumea păgână, orientată după modurile eline (dorian, lidian, frigian,

mixolidian), denumiri derivate din numele regionale ale elinilor doriani, lidieni, frigieni sau milesieni. În timp, s-ar fi creat derapaje de la normele pietății cântărilor bisericești spre lumești. Drept urmare, Sf. Ioan Damaschinul este cel care va sistematiza melodiile și textele sacre existente în cartea numită *Octoih*, adăugând și propriile creații pentru definitivarea acesteia. Celor patru ehuri (glasuri), amintite mai sus, s-au adăugat încă patru, numite *plagale* sau derivate din cele principale, desăvârșind astfel un ciclu de opt glasuri cântate consecutiv, câte o săptămână, începând cu Vecernia de sâmbătă seara. Când spunem că Sf. Ioan Damaschinul a sistematizat *Octoihul*, înțelegem organizarea acestuia după reguli muzicale teoretice și practice, dar mai ales verificarea textelor, acesta fiind un profund cunoscător al dogmelor drepte credințe și înverșunat luptător împotriva iconoclaștilor. Pronia divină l-a înzestrat cu har și dar să vegheze și asupra interpretării muzicale și curățirea cântării bizantine de orice influență teatrală, dar și asupra Ortodoxiei textelor inspirate, cunoscut fiind faptul că la început textul și muzica erau alcătuite simultan. Lui îi datorăm stabilirea în scris a regulilor de bază ale cântării creștine prin lucrarea *Aghiopolitis*, introducerea hironomiei, adică tactare și conducerea corului prin mișcări sugestive ale mâinii și definitivarea tipicului slujbelor din duminici. Mai presus de toate se află alcătuirea celei mai întrebuintate cărți de cult - *Octoihul* -, care reprezintă o adevărată Dogmatică exprimată în formele poetice destinate cântării. Fondator al teologiei sistematice prin lucrările *Despre credința ortodoxă* și *Despre icoane*, Sf. Ioan Damaschinul rezumă în *Octoih* dogmele Ortodoxiei în texte poetice ordonate pe glasuri și pe înțelesul credincioșilor, oferind o expresivitate sporită prin prezentarea lor cântată. Comparat cu *Antifonarul* Papei Grigore, *Octoihul* pune capăt invențiilor și improvizărilor arbitrare, oferind posterității creștine o carte plină de prospețime duhovnicească, sfidând vârsta ei postmilenară. Ca urmare, posteritatea i-a scris numele ca sfânt în calendar pe 4 decembrie și i-a compus slujba în același duh în care el însuși a făcut-o cu măiestrie: „Cum te vom numi pe tine, Sfinte? Ioan cuvântătorul de Dumnezeu sau David alcătuitorul de dulci cântări? Alăută insuflată de Duh dumnezeiesc, sau fluier păstoresc...” (stihira a 4-a la Vecernie). De asemenea, este asemănat și cu Moise: „Că ai pătruns în norul dumnezeiescului Duh, te-ai povățuit în cele tainice și ca Moise ai arătat lămurit frumosul grai al cântării” (stihira a 5-a la Vecernie).

Alcătuitor de frumoase și adânci cântări teologice

Ca autor de cântări, amintim pe cele mai cunoscute de credincioși: troparele de umiliință (*Miluieste-ne pe noi...*, *Doamne, miluieste-ne pe noi...*, *Ușa milostivirii...*), Antifoanele celor opt glasuri la Utrenie, cântări funebre (*Toate sunt deșertăciuni*, *Care este desfătarea cea trupească*), contribuție la completarea *Octoihului*, autor al dogmaticilor pe cele opt glasuri ale Vecerniei, axionul *De tine se bucură*, diferite canoane, cel mai important fiind Canonul Utreniei Paștilor - *Ziua Învierii*, numit canonul de aur al imnografiei bizantine.

Opera imnografică și muzicală a Sf. Ioan Damaschinul va fi preluată și continuată de urmașii săi, până la un nou pisc, atins 4-5 secole mai târziu de renumitul Ioan Cucuzel. Sf. Ioan Damaschinul, canonizat pentru viața sa pioasă, dar și pentru activitatea sa multiplă teologică și muzicală, este unanim recunoscut drept cel mai mare imnograf și melod al Ortodoxiei. Chiar și specialiștii occidentali cred că imnografia bizantină atinge perfecțiunea prin *Octoih*, integrând această capodoperă în panoplia creațiilor universale de gen.

Pr. Stelian Ionașcu

Credința în Dumnezeu: o asumare intelectuală sau un răspuns al inimii?

Filosoful Emil Cioran mărturisea undeva: „Credința este un dar, eu nu l-am avut”, și înțeleg această poziție, pentru că sunt crescută într-un mediu profund religios, în care credința în Dumnezeu pentru prietenii mei din copilărie a venit ca cel mai firesc răspuns al vieții lor, pe când pentru mine a fost o luptă emoțională și intelectuală susținută, presărată cu sentimente amestecate, al greșelii, al pocăinței și al inadecvării.

Astfel, mi-am pus întrebarea: Este credința o asumare intelectuală sau un răspuns al inimii?

Când spun credința în Dumnezeu mă refer la ceva foarte personal: credința în existența lui Dumnezeu, adică El știe că eu exist, Îl interesează activ devenirea mea, Se implică în alegerile mele, toate evenimentele, fericite, triste sau tragice au un sens și sunt permise de Dumnezeu în viața mea. Credința că Dumnezeu îmi cunoaște chiar și cele mai intime gânduri și aspirații, credința că Dumnezeu a coordonat parcursul evoluției umane, credința că Dumnezeu este la cârma istoriei și deține controlul, chiar și atunci când toate lucrurile par să o ia razna.

În mod clar, se ridică o altă întrebare: Cum îl „definești” pe Dumnezeu, pentru că sunt mii de opțiuni religioase sau nonreligioase care definesc un „dumnezeu” în diverse forme, începând de la o forță supranaturală și terminând cu un copac sau un animal. Aici este important de precizat că mă refer la Dumnezeul pe care îl are în vedere Biblia, cartea de căpătâi a creștinătății.

Religia creștină aproximează undeva la două miliarde jumătate de practicanți (sau declaranți), aceasta însumând 33% din populația globului, urmată de islam (1,8 miliarde, 24% din populația globului), hinduism (1,15 miliarde, 15% din populația globului), budism (521 de milioane, 7% din populația globului). Restul „plăcintei” este ocupată de religii tradiționale chineze sau africane, spiritism, arată Wikipedia. Fiecare dintre aceste religii are pretenția că îl definește pe Dumnezeu înacurat, că are dreptate. Religia creștină îl prezintă pe Dumnezeu ca fiind unul personal, implicat în viața omului, dovada supremă de dragoste și iubire față de omenire culminând cu trimiterea Fiului Său în lume să moară pentru păcatele ei, aceasta fiind singura jertfă de răscumpărare a omului pentru păcate.

Articolul se îndepărtează de la ideea principală și simplă din mintea mea, dar simt nevoia clarificării noțiunilor pentru a fi înțeleasă, mai ales că diversitatea conceptelor este copleșitoare.

Cum rămâne cu celelalte religii, cu cei 67% din populația globului? Nu știu. Dar știe Sfântul Pavel, care ne descoperă cum revelația naturală și legea morală naturală vor fi criteriile după care vor fi evaluați necreștinii.

Simplist vorbind, putem vedea credința ca un mecanism de adaptare (coping), adică este unul din subterfugurile construite de mintea

noastră adaptată filogenetic de-a lungul erelor pentru a găsi explicații și a ne oferi iluzia controlului, a vieții după moarte, a dreptății divine, a răsplății pentru faptele noastre bune și, mai ales, a sensului. Dar nu e așa. Natura are oroare de vid. Omul se înscrie și el aici, are nevoie de sens. Creierul nostru este avid după sens și îl caută oriunde, oricând, în fiecare circumstanță.

În cărțile prorocilor este scris: „Mă veți căuta și Mă veți găsi, dacă Mă veți căuta cu toată inima” (Ieremia 29:13), soluția, consider eu, este experimentarea lui Dumnezeu ca pe ceva profund și personal, dincolo de mediul în care ai crescut sau nu. Promisiunea lui Dumnezeu este că El se lasă găsit dacă este căutat, ceea ce, recunosc, este liniștitor.

Creștinismul este o chestiune de relație care are ca scop cunoașterea lui Dumnezeu. Așa am concluzionat că citirea Bibliei, rugăciunea, mersul la Biserică, implicarea în activități cu specific spiritual nu reprezintă un scop în sine, ci doar mijlocul de cunoaștere a lui Dumnezeu. Practic, toate aceste zbateri și frământări vorbesc despre o relație vie și dinamică, nu doar acceptul intelectual al unui set de asumții fără aplicabilitate în trăirea ta.

Credința într-un Dumnezeu intelectual devine o prezență care îți modelează comportamentul și atitudinea zilnic.

Credința în Dumnezeu e o sursă de liniște interioară, ceva ce nu poate fi ascuns, dar este și o ancoră spirituală și emoțională când ai o calitate a vieții scăzută: te îmbolnăvești tu sau cei pe care îi iubești, vezi moarte peste tot în jurul tău, ai dificultăți financiare și probleme în familie. A crede în Dumnezeu este o asumare intelectuală, dar și un răspuns al inimii, în aproximativ egală măsură.

Alina A. Rotaru, psiholog

„De Te-ai și pogorât în mormânt,/Cela ce ești fără de moarte,/Dar puterea iadului ai robit/Și ai înviat ca un biruitor, Hristoase, Dumnezeuule./Zicând femeilor: „mironosițe, bucurați-vă!”/Și apostolilor Tăi, pace dăruindu-le./Cela ce dai celor căzuți înviere”.

(Condac)

„Ziua Învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!”

(Slava la Laude)

Părintele Arhim. Iustin Pârvu (1919 – 2013) – o candelă în întunericul veacului trecut

„A fi al lui Hristos înseamnă să te simți neconținut răstignit în lume”

Anul acesta se vor împlini 10 de ani de la trecerea în veșnicie a Părintelui Iustin Pârvu († 16 Iunie 2013), marele duhovnic care a pățit în temnițele comuniste 16 ani (Suceava, Văcărești, Jilava, Gherla, Periprava, Aiud, Pitești, Baia Sprie).

Părintele Iustin s-a născut la 10

februarie 1919, de ziua Sfântului Mare Mucenic Haralambie, în satul Poiana Largului (Petru Vodă), comuna Călugăreni (acum Poiana Teiului), județul Neamț, în familia unor români ortodocși foarte evlavioși și a fost botezat cu numele Iosif. În 1936, pe când avea 17 ani, a intrat frate în Mănăstirea Durău. După trei ani, în 1939, s-a înscris la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Cernica, iar în anul 1940 a avut loc tunderea sa în monahism, urmând ca la doar un an distanță să fie hirotonit preot. A participat ca preot militar în al doilea război mondial, apoi a fost întemnițat pe motive politice, începând din anul 1948.

Cu multă credință în Dumnezeu, dragoste de neam și speranță de viață mai liniștită, Părintele Iustin Pârvu a îndurat încercările din închisorile comuniste, mărturisind cu mult curaj dreapta credință, în vremuri de încercare pentru Biserica și Țară. Ca deținut politic, a fost forțat să lucreze în mină, pe șantier, la stuf, iar apoi după eliberare (1964) ca lucrător forestier, într-o perioadă în care mulți monahi erau obligați să-și părăsească mănăstirile în urma promulgării Decretului comunist 410/1959. Trecând prin încercările și nedreptățile vremurilor de prigoană atee, cu multă răbdare, curaj și speranță, a revenit în viața monahală în 1966, slujind ca ieromonah la Mănăstirile nemțene Bistrița și Secu și alinând suferințele pe mulți credincioși care, îndurerăți și dezorientați, îl căutau.

Din anul 1991 Părintele Iustin a ctitorit, în apropierea satului său natal, Mănăstirea Petru Vodă și, mai târziu, începând cu anul 1999, în apropierea acesteia, Mănăstirea de călugărițe Paltin, în care a organizat un cabinet medical și o casă pentru copiii săraci. După anul 1990, dânsul s-a implicat și în ctitorirea multor locașuri de cult, mănăstiri sau troițe din întreaga țară, mai ales în locurile de suferință ale deținuților politici. Părintele Iustin Pârvu a reprezentat chipul monahului care, oriunde s-ar afla, este într-o permanentă luptă pentru dobândirea Împărăției lui Dumnezeu și pentru a face cunoscută lucrarea lui Dumnezeu celor din jurul său. Misiunea lui era aceea de a deveni „lumina lumii și sarea pământului” (Matei 5, 13-14), dar mai ales rugător permanent pentru mântuirea oamenilor. Prin activitatea sa jertfelnică, Părintele Arhimandrit Iustin Pârvu a dat speranță celor aflați în suferință, pentru că el însuși a trecut prin multe suferințe, fiind deținut vreme de șaisprezece ani, apoi, supraviețuind,

hărțuit și prigonit de autoritățile regimului comunist ateu.

Din fragedă tinerețe Părintele Iustin și-a făcut un ideal din a împlini toate poruncile Noului Testament, între care dragostea este cea mai mare (1 Corinteni 13, 13), și Dumnezeu i-a ajutat să-și îplinească acest dor, astfel că dragostea de Dumnezeu și de oameni a devenit trăsătura sa fundamentală. A înțeles Preoția ca pe o chemare de a împlini permanent Evanghelia Domnului Hristos prin slujirea tuturor nevoilor de mântuire fie ale Cetății, fie ale Mănăstirii, ca pe o armonie unitară între toate mădularele Trupului lui Hristos, Biserica.

Arhimandritul Iustin a avut colegi pe mulți dintre marii părinți și arhiepiscopi, precum Patriarhul Teoctist, Mitropolitul Bartolomeu Anania, Arhimandritul Sofian Boghiu, Grigorie Băbuș, Ioasaf Popa, Arsenie Papaciu și Gherasim Iscu. Anii de detenție au fost ani de permanentă mucenicie pentru Hristos, prin toate mijloacele folosite de regimul comunist: foamă, frig, tortură, bătăi, umilințe, privare de somn, de lumină, de aer, de comunicare. Părintele Iustin a folosit mereu osteneala rugăciunii, pentru clipele care păreau a fi insuportabile de grele, el a preferat în vremea detenției nevoia tăcerii, în timp ce iluștrii săi frați de suferință întru Hristos, elita intelectuală precum Petre Țuțea, Mircea Vulcănescu, Constantin Noica, Daniil Sandu Tudor, Dumitru Stăniloae, Ilarion Felea, George Manu, Nichifor Crainic și mulți alții – elită decimată sub ochii săi – își dăruiau dragostea confrăților prigionici ținând cursuri universitare. Tăcând și ascultându-i pe fiecare dintre luminații oratori, părintele a învățat mai ales să plângă în taina inimii sale și s-a pogorât într-un adânc de smerenie, care-l întărea sufletește. În 1960, la expirarea pedepsei primite pentru că a crezut în Hristos și și-a slujit neamul, părintele a fost întrebat ce va face după ce va fi eliberat, iar dânsul a răspuns: „O iau de unde am lăsat-o cu slujirea Bisericii!”. Pentru acest cuvânt a primit încă 4 ani de închisoare, fără condamnare, pe care i-a executat în Delta Dunării, în teribilul lagăr de la Periprava.

Un ucenic apropiat de la Mănăstirea Petru Vodă spunea: „Părintele Iustin a fost o candelă în întunericul aceluiași veac, la lumina căreia întunericul din noi și din jurul nostru se împrăștia prin puterea credinței în Hristos. Însă credința lui a fost una vie, lucrătoare, una vitejească, dacă se poate spune așa, care schimba gândirea și viața omului din temelii. Prin cuvântul său a ridicat pe mulți pe treptele unei viețuiri creștine capabile să meargă până la sacrificiu. În preajma lui, omul slab se simțea puternic și căpăta încredere; de altfel, a insuflat această încredere tuturor celor cu care discuta – că omul, prin credință, poate să biruiască până și imposibilul, tot răul din el și din societate. A fost un om în care strălucea iubirea de Dumnezeu, iubirea de aproapele și iubirea de neam în același timp. Părintele a înțeles să ne trăim credința în toate aceste direcții, ca fii ai lui Dumnezeu și ai neamului nostru. El ne-a ajutat să înțelegem neamul în lumina dimensiunii spirituale și a destinului nostru istoric.”

Vorbind despre vremurile contemporane, Părintele Iustin spunea că perioada pe care o traversăm noi acum este mult mai grea decât cea dinainte, având în vedere că noi încă păstrăm acele plăgi, acele răni pe care le-a lăsat comunismul în sufletul neamului românesc. Însă, în ciuda acestor lucruri, Părintele îi încuraja mereu pe ucenici și pe credincioși spunând, că „Maica Domnului și Sfinții Mucenici din închisorile comuniste vor fi lângă sufletele credincioșilor români”, îi vor ajuta și îi vor întări să urmeze calea mântuirii, calea mărturisirii lui Hristos.

continuare în pagina 13

Sensurile slujbelor ortodoxe

Cuvintele Ortodoxie și ortodox sunt folosite în toată lumea pentru a desemna atât membrii unei confesiuni creștine, care pentru noi înseamnă Biserica cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică, dar sunt folosite și pentru a desemna ideologia fundamentalistă și uneori șovină a unor grupuri sau persoane. Al doilea sens este mai răspândit în lumea largă, iar primul este obișnuit doar pentru țările unde există o importantă parte a populației de confesiune creștin-ortodoxă. Inițial, cuvântul „doxa” însemna în limba greacă „părere” sau „opinie”, Ortodoxia fiind astfel „păreră cea dreaptă sau corectă” despre felul în care poartă de grijă Dumnezeu Creației Sale. Ulterior, în limba greacă, precum și în limbile care au preluat creștinismul către sfârșitul primului mileniu creștin, cuvântul „doxa” a început să fie cunoscut și cu sensul de „slavă” sau „glorie”, ortodocșii fiind înțeleși în acest fel ca „cei care Îl slăvesc sau glorifică drept sau bine pe Dumnezeu”.

Ne aflăm astfel în fața unei dileme legate de sensul denumirii Bisericii din care facem parte. Sigur, nu putem renunța la gândul că doar „opinia sau păreră” acesteia este cea dreaptă, dar schimbarea sensului acestui cuvânt în lumea greacă ar trebui să ne așeze și pe o altă pistă de gândire. Oare nu s-au gândit cei care au acceptat acest sens al cuvântului ortodox inclusiv la slujbele prin care creștinii Îl slăvesc pe Dumnezeu, pe lângă prima înțelegere a cuvântului? Răspunsul la această întrebare cred că îl putem afla cel mai ușor privind comunitățile celor mai fideli credincioși care și-au închinat toate aspectele vieții slujirii lui Dumnezeu - monahii. Existența neîntreruptă de mai bine de un mileniu a comunităților și slujbelor monahale din Muntele Athos face din rânduiala liturgică și de viață a acestora un îndrumar pentru toți creștinii ortodocși din lume. Slujbele sunt miezul oricărei comunități monahale și în jurul acestora își grupează întreaga viață. Rânduielile privegheților de noapte la duminici și praznice sau sfinți cu cinstire generală și locală, în jurul căreia se grupează celelalte slujbe sau viața gospodărească, reprezintă pentru credincioșii ortodocși

un model de viață și credință, reprezentă de fapt Biserica Ortodoxă sau Ortodoxia noastră. Distorsionarea acestor slujbe sau a rânduielii care s-a dezvoltat și a ajuns în felul în care o vedem astăzi, cu scopul de a „merge la izvoare”, „la viața primilor creștini” sau „a aduce credința aproape de omul contemporan”, „a o face înțelegătoare”, nu face decât să anuleze experiența de aproape un mileniu de dragul unor beneficii de moment, care nu pot fi verificate pentru a vedea dacă au rezistență în istorie. În schimb, menținerea rânduielii slujbelor, cu sensul lor teologic profund și care se descoperă omului răbdător care înțelege ce înseamnă postul și rugăciunea, ne poate oferi o apropiere autentică de Dumnezeu și de harul Său. Problema este că, de multe ori, înțelesul răbdării, care înseamnă de fapt asceza creștină, ce urmează îndemnului permanent al Mântuitorului în Evanghelie: „Privegheați!”, ne poate oferi ceea ce căutăm cu adevărat de fiecare dată când ajungem într-o biserică pentru a ne uni cât mai mult cu Dumnezeu.

Pr. Eugeniu Rogoti

continuare din pagina 12

Dânsul era convins că neamul nostru poate să „reînvie din morți”, din moartea instaurată de comunism în țara noastră, prin credință și cu ajutorul Sfinților.

Totdeauna ne vom aminti de Părintele Iustin Pârvu ca de un adevărat luptător pentru credință, pentru dreptate, dar și un adevărat monah, a cărui preocupare principală a fost rugăciunea, la care s-au adăugat lucrul mâinilor, postul și ascultarea duhovnicească.

Preacuviosul Părinte Iustin a rămas în amintirea numeroșilor ucenici, monahi și mireni un model de viață duhovnicească, tărie și demnitate, o speranță de ajutor prin mijlocirile sale către Dumnezeu, precum și întărire duhovnicească prin cuvântările, sfaturile sau scrierile sale ziditoare de suflet. Pentru mulțimea ucenicilor și a credincioșilor care l-au cunoscut, după plecarea sa la Domnul, Părintele Iustin a devenit un nou rugător în cer.

Viziunea creștină, harul cuvintelor și faptelor, precum și întreaga existență a părintelui Iustin Pârvu au demonstrat că Biserica este chivotul vieții veșnice și temelie a societății românești.

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

Pe Golgota

de Preot Costică Moroianu

Pe Golgota vieții noastre
Duce crucea lumii-ntregi
Plâns de îngeri și de aște,
Cel ce-i rege peste regi.

Crucea-i grea, dar nu se
plânge,
Sub ea cade biciuit
Și-n iubirea Lui ne strânge
Și Se lasă răstignit.

Spinii, fruntea-I încunună
Și din sânge răsar flori,

Vrea din jertfa-I împreună
Să-nviiem în veșnici zori.

Grabnic I se bat piroane
În picioare și în mâini,
Și Cuvântul plin de rane,
Frânt pe cruce-I și în pâini.

Și în fiecare-nvie,
Moartea lumii înfrângând,
Spre-a fi vii în veșnicie,
În iubirea-I, luminând.

Istoria a două cântări bisericești (V)

**„Unule-Născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu,
Cel ce ești fără de moarte și ai primit, pentru mântuirea noastră,
a Te întrupa din Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea
Fecioara Maria; Carele neschimbat Te-ai întrupat și răstignindu-Te,
Hristoase Dumnezeule, cu moartea pe moarte ai călcat.
Unul fiind din Sfânta Treime, împreună slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt,
mântuiește-ne pe noi!”**

(Antifonul al II-lea de la Sfânta Liturghie)

Întregul conținut al credinței creștine depinde de modul în care se răspunde la întrebarea „Cine este Iisus Hristos?”. Prin cântarea „Unule-Născut”, cântată la Sfânta Liturghie înainte de Vohodul mic (ieșirea preotului cu Sfânta Evanghelie), răspundem încă de la începutul Sfintei Liturghii la această întrebare.

Acest imn, una dintre cele mai bogate și pline de învățătură alcătuită care se cântă la slujbă, a fost compus de împăratul Iustinian I (527-565) ca răspuns la multiplele erezii care tulburau Biserica în timpul lui, referitoare la caracterul neschimbător al lui Dumnezeu, scopul Întrupării, Învierea Domnului și teologia treimică. Împăratul Iustinian a cerut ca acest imn să fie cântat în toate bisericile, începând cu Sfânta Sofia din Constantinopol, ctitoria sa.

Această mărturisire de credință exprimată sub formă de rugăciune sintetizează învățătura hristologică a Bisericii, așa cum a fost ea definită de către Sfintele Sinoade Ecumenice de până atunci:

- Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut înainte de veci din Tatăl și de o ființă cu El, care S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om - Sinodul I Ecumenic (Niceea 325);

- În Persoana lui Iisus Hristos firea dumnezeiască și firea omenească sunt unite ipostatic: neamestecat și neschimbat, neîmpărțit și nedespărțit. De aceea Fecioara Maria este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu (Theotokos) - Sinoadele III și IV Ecumenice (431 și 451);

- Iisus Hristos este din veci Fiul lui Dumnezeu, a doua Persoană a Sfintei Treimi („Unul fiind din Sfânta Treime”), care a asumat firea umană și a murit în trup pentru mântuirea noastră - Sinodul V Ecumenic (553).

„Cine nu te va ferică Preasfântă Fecioară? Sau cine nu va lăuda preacurată Nașterea ta? Că Cel ce a strălucit fără de ani din Tatăl, Fiul Unul-Născut, Același din tine cea curată a ieșit, negrăit întrupându-Se, din fire Dumnezeu fiind și cu firea om făcându-Se pentru noi. Nu în două fețe fiind despărțit, ci în două firi fără de amestecare fiind cunoscut. Pe Acela roagă-L, Curată, cu totul fericită, să se miluiească sufletele noastre”. (Dogmatica glasului al VI -lea)

Acest imn care se cântă la Vecernie în săptămânile când este rânduit glasul al șaselea este o sinteză a învățăturii de credință care a fost alcătuită la Sinodul IV Ecumenic, ce a avut loc în Calcedon (actualmente un cartier din Istanbul, Turcia) în anul 451, în biserica unde se aflau moaștele Sfintei Eufimie (astăzi moaștele Sfintei Eufimie se află în Catedrala Patriarhiei Ecumenice din Istanbul).

Erezia care a fost combătută de acest sinod a fost erezia monofizită, care susținea unirea celor două firi ale Mântuitorului, și anume că firea omenească luată de Mântuitorul la Întrupare a fost absorbită de firea

continuare în pagina 15

9 martie – Ziua deținuților politici anti-comuniști din perioada 1944 - 1989

Ziua Mărturisitorilor din închisorile comuniste este un moment în care ne aducem aminte de cei care s-au jertfit pentru idealurile ortodoxe, de cei care au apărat libertatea și credința neamului nostru cu prețul vieții, întru nădejdea mântuirii.

În perioada celor aproape 45 de ani de teroare comunistă, în România au existat 44 de penitenciare și 72 de lagăre de muncă silnică pentru deținuții politici, considerați la acea vreme dușmani ai poporului. În cadrul acestor spații de nimicire au îndurat torturi și umilințe mai mult de 3 milioane de români, iar peste 800.000 de oameni au trecut la cele veșnice în urma exterminărilor, conform Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România. În anii de tristă amintire, abuzurile asupra celor care mărturiseau adevărata credință erau considerate firești. Reprezentanții sistemului au făcut eforturi pentru împiedicarea oricăror manifestări

La ușa milostivirii

de Sf. Ioan Iacob Hozevitul

Preasfântă Maică și Fecioară,
Nădejdea sufletului meu,
Tu ești a mea mijlocitoare
La Milostivul Dumnezeu.

De n-ar avea în ceruri lumea
Rudenie de pe pământ,
Atunci ar fi pustie viața,
Asemenea unui mormânt!

De nu erai Tu primăvară
A veacului înțelenit,
Ar fi rămas de-a pururi iarna
Și soarele n-ar fi zămbit.

De n-ai fi revărsat Tu zorii
Peste pământul adormit,
Atuncea umbra cea de
moarte
Ar fi rămas fără sfârșit.

Iar astăzi, Preacurată Maică,
Când toți ne-am abătut la
rău,

De nu Te vei ruga fierbinte
Ne părăsește Fiul Tău!

Trimite semn de pocăință
Poporului nedumerit
Și adă iarăși la credință
Pe sufletul cel rătăcit!

Dezleagă, Preacurată Maică,
Cătușele celor robiți
Și dăruiește-le răbdare
Creștinilor năpăstuiți!

individuale și cei care nu se supuneau regimului ateu erau nevoiți să suporte tratamente greu de imaginat, de la anchetări nedrepte la agresiuni fizice îngrozitoare, înfometări și alte lucruri înfricoșătoare, rodul minților bolnave ale tortionarilor.

Preoți, călugări, studenți și intelectuali creștini au pățimit în timpul dictaturii comuniste, apărând credința în Dumnezeu și demnitatea poporului român. O parte dintre aceștia au fost siliți să lucreze la Canalul Dunăre-Marea Neagră, iar cei care au fost considerați, nefondat, periculoși pentru regimul comunist au fost deportați în Siberia. Se cuvine să aducem cinste și mulțumire celor care au fost mărturisitori ai lui Iisus Hristos în celulele reci și întunecate ale penitenciarelor sistemului totalitar din perioada 1944-1989. Gânduri de recunoștință se îndreaptă și către familiile celor care au fost închiși; părinți, copii, soți, soții au fost batjocoriți de întregul regim dictatorial, iar durerea și nedreptatea s-au răsfrânt și asupra lor.

Să îi pomenim, așadar, în rugăciunile noastre și să nu îi uităm pe cei care au fost închiși în temnițele comuniste, pentru vini închipuite, pe cei care au îndurat chinuri cumplite pentru dragostea de neam și pentru păstrarea credinței ortodoxe. Prin jertfa lor au devenit un exemplu pentru noi, cei de astăzi. Lumina nevoinei care a încununat întreaga lor viață să fie un îndemn viu la curaj, demnitate, nădejde și credință statornică.

Comemorarea deținuților politici anticomuniști în ziua Sfinților 40 de mucenici, 9 martie, a fost fixată de Parlamentul României prin Legea 247/5 din decembrie 2011.

Irina Ursachi

continuare din pagina 14

Sa Dumnezeiască. Cealaltă tabără, cea drept credincioasă, condusă de patriarhul Anatolie al Constantinopolului, susținea că în Hristos sunt două firi distincte (diofizitism), cea dumnezeiască și cea omească, unite într-o singură Persoană.

Astfel s-a propus ca un reprezentant al fiecăreia dintre cele două tabere să scrie câte o mărturisire de credință și cele două mărturisiri, pecetluite, să fie puse în mormântul unde se aflau precinstitele moaște ale Sfintei Mare Mucenițe Eufimia și cu multă rugăciune și post au așteptat un răspuns de la Sfânta, care de multe ori își arătase puterea sfințeniei, din sfințele ei moaște izvorând mir bine mirositor și tămăduitor.

În cea de-a patra zi, când au desfăcut pecetea împărătească și au deschis cinstitul mormânt al Sfintei Eufimia, au văzut scrisoarea celor dreptcredincioși în dreapta Sfintei, iar pe cea monofizită zăcând la picioarele ei. Însăși Sfânta s-a ridicat ca și cum ar fi fost vie și a întins mâna către împărat și patriarh, înmânându-le scrisoarea mărturisirii drepte credințe.

Sinteză realizată de Monica Drăgan.

(Surse: Pr. Sorin Șelaru (coord.), Viorel Coman, George Gherga, Hotărârile dogmatice ale celor șapte Sinoade Ecumenice, Ed. Basilica, 2018; Explicarea dumnezeiestii liturghii, Pr. Stefanos Anagnostopoulos, Ed. Bizantină, 2017)

Mărturie a Sfântului Ierarh Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, despre binecredinciosul voievod Mihai Viteazul și adevărarea dreptei credințe

Când Mihail-Vodă, domnul Ungro-Vlahiei, l-a alungat pe Andrei Bathori și a luat sceptrul Ardealului, a sosit în orașul de scaun, numit Bălgrad (Alba Iulia), și a voit ca să zidească acolo, în oraș, o biserică ortodoxă. Însă preoții, orașenii și toți boierii, fiind de credința latină (a Papei), nu-i îngăduiau să zidească, zicând că ei sunt de credința dreaptă și de aceea nu doresc să aibă în orașul lor o biserică de lege străină. Atunci domnitorul le-a spus: "Voi nu sunteți mărturisitori ai dreptei credințe,

căci nu aveți harul Sfântului Duh în biserică voastră. Noi însă, fiind dreptcredincioși, avem puterea cea adevărată a harului Sfântului Duh, pe care și cu fapta suntem gata întotdeauna s-o arătăm, cu ajutorul lui Dumnezeu". Dar ei voiau să-și dovedească dreptatea prin înfruntare de cuvinte și dispute. Ci el le-a zis: "Nu, nu prin dispute, ci cu fapta vreau s-o dovedim, altfel vă voi arăta eu, întru încredințarea tuturor". Iar ei i-au spus: "Cum să arătăm? Căci nu e cu putință să dovedim decât cu cuvântul Sfințelor Scripturi". El le-a zis: "În dispute este osteneală fără de capăt, dar noi, fără înfruntări de vorbe, putem ușor să dovedim cu ajutorul lui Dumnezeu. Haideti, zice, în mijlocul orașului și acolo să ni se aducă apă curată, iar arhiereul meu și preoții săi o vor sfinți în văzul tuturor. Tot așa vor face și ai voștri, deosebit, și, sfințind-o, o vom pune în biserică voastră cea mare, în vase osebite, pe care le vom astupa și le vom pecetlui cu pecețile noastre, pecetluind și ușa bisericii pentru 40 de zile. Și a cui apă va rămâne nestrucată, ca și cum de-abia ar fi fost scoasă din izvor, credința aceluia este dreaptă, iar dacă apa cui se va strica, credința lui este rea. Dacă apa mea va rămâne nestrucată, cum nădăjduiesc că mă va ajuta Dumnezeu, voi n-o să vă mai împotriviți și o să-mi îngăduiți să zidesc biserică, iar dacă nu, făcându-se voia voastră, n-am s-o zidesc". Ei au strigat cu toții într-un glas: "Bine, bine, să fie așa!". Și, a doua zi dimineață, a ieșit domnitorul cu toți boierii și curtenii săi în piață, cu episcopul și cu preoții, slujind litia după obicei, cu cruci, cu lumânări și candelă. Și, ajungând la locul pregătit, au săvârșit marea sfințire a apei, rugându-se cu toții lui Dumnezeu, cu lacrimi și suspine, să proslăvească dreapta credință, iar pe cea rea s-o facă de rușine. Tot în piață, dar deoparte, în fața tuturor, latinii au sfințit apa și au sărat-o. După care, astfel sfințindu-și apa, fiecare a turnat apa lui sfințită în câte un vas osebit, apoi și-au pus pecețile pe amândouă părți ale vaselor, le-au dus și le-au pus în biserică cea mare, au încluiat ușile! Ei le-au

pecetluit și au plecat. În fiecare zi, domnitorul cu episcopul, cu preoții și cu toți dreptcredincioșii, se rugau, postind. Tot așa au făcut și latinii. Și după ce au trecut 25 de zile, Dumnezeu i-a dat episcopului un semn. El a venit la domnitor și i-a zis: "Doamne, cheamă-i pe latini și pe preoții lor și nu aștepta ziua a patruzecă, cea hotărâtă. Să mergem la biserică și, desfăcând pecețile, să deschidem ușile. Vei vedea harul lui Dumnezeu, iar robii Lui, care-și pun cu adevărat nădejdea în El, nu se vor face de rușine". Domnitorul, deci, chemându-i pe toți, precum l-a sfătuit episcopul, a mers la biserică și, deschizând ușile, au intrat cu toții. Mai întâi, episcopul ortodox, îngenunchind, s-a rugat cu lacrimi la Dumnezeu, zicând: "Doamne, Dumnezeule, Unul în Sfânta Treime slăvit și preamărit, precum înainte vreme pe dreptul Tău Ilie l-ai auzit vestind cu foc adevărul Tău și i-ai rugat pe cei de rea credință, auzi-mă acum și pe mine, robul Tău nevrednic, dimpreună cu toți robii Tăi de aici, nu pentru vrednicia noastră, pe care n-o avem, ci pentru slăvirea Numelui Tău sfânt și pentru întărirea credinței noastre, care este adevărata credință în Tine, arată întreg harul Sfântului Duh în apa aceasta, ca prin nestrucăciunea ei să vadă toți că numai în biserică Ta grecească și sobornicească de la Răsărit se află credința cea adevărată și harul cel adevărat al Sfântului Duh. Căci Tu ești singurul Care pe toate le binecuvântezi și le sfințești, Dumnezeu nostru, și slavă Ție îți înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor, Amin!". Ridicându-se și cântând: "Doamne, Lumina mea și Mântuitorul meu, de cine să mă tem" – a rupt pecetea vasului cu apa sfințită și, uitându-se la ea, a găsit-o mai curată și mai limpede decât înainte, cu mirosul neschimbat, ca și cum ar fi fost luată dintr-un izvor curgător, după care strigat, zicând: "Slavă Ție, Dumnezeu nostru, Care Ți-ai plecat urechea la rugăciunile noastre. Slavă Ție, Care proslăvești Biserica Ta, Slavă Ție, Care întărești cu slava credința cea dreaptă și nu ne-ai făcut de rușine în așteptările noastre". Și a zis către toți: "Veniți să vedeți cum a stat această apă atâtea zile, rămânând nestrucată datorită harului Sfântului Duh, și încredințați-vă că adevărată este credința noastră ortodoxă". Iar latinii, rugându-se și făcând slujbă după cum le era obiceiul, au rupt pecetea vasului în care se află apa lor și, cum l-au destupat, toată biserică s-a împlut de duhoare, că s-au înspăimântat toți latinii și au strigat cu uimire: "Adevărată este credința grecească pe care o ține domnitorul. Să-și zidească, deci, biserică în orașul nostru, căci, fiindcă nu i-am îngăduit, Dumnezeu s-a mâniat pe noi și ne-a împrăștiat apa". Și astfel, făcuți de ocară, latinii și cu preoții lor s-au împrăștiat cu mare rușine, iar unii dintre ei s-au convertit la credința ortodoxă. Iar domnitorul, cu episcopul său, cu preoții, cu toți boierii și ostașii săi, plini de bucurie și fericire, s-au întors la curte, slăvind-L și mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru minunea ce a fost spre întărirea adevăratei credințe ortodoxe. În aceeași zi a făcut un mare ospăț pentru întregul oraș și pentru toată oastea sa. Toți locuitorii țării Ardealului, cu jurământ, s-au arătat bucuroși să zidească biserică și să n-o dărâme niciodată. Deci, domnitorul a început îndată zidirea (dar nu în oraș, că nu cumva, odată cu schimbarea vremurilor, să fie dărâmată, ci lângă oraș, aproape de zidul cetății, într-un loc frumos) și, după ce a zidit-o, a închinat-o "... și a mutat episcopia acolo (căci episcopii locuiseră până atunci în alt loc), unde se află și astăzi, cu bunăvoința lui Dumnezeu. L-a pus acolo pe primul episcop al

continuare în pagina 17

Cântările bisericești - muzica Duhului Sfânt (I)

Anul 2022 a readus în atenția noastră sensul rugăciunii și a isihasmului, ca lucrare duhovnicească de propovăduire a rugăciunii neîncetate a minții și a inimii, iar în anul acesta, 2023, primim rugăciunea, însoțită sau susținută de cântarea bisericească, „psalmodierea” însăși devenind rugăciune comunitară. Pe teritoriul țării noastre, imnele bisericești le găsim încă de la începutul creștinismului primit de la Sf. Apostol Andrei, iar studierea muzicii bisericești a fost o preocupare continuă începând cu școlile domnești, precum școala Sf. Sava de la București, sau în marile mănăstiri, cum ar fi Putna sau Cozia. Printre cel mai renumit scriitor de muzică bisericească trebuie amintit la noi Filotei, prin renumitele „pripeale” scrise la Mănăstirea Cozia. Aceste cântări au fost socotite de către P.P. Panaitescu drept „pfața literaturii române”.

Din mila lui Dumnezeu, există și astăzi la noi în țară mulți psalți valoroși, care transmit mai departe psaltichia cea dumnezeiască ucenicilor lor, mai mici sau mai mari, unei alte generații, impregnând muzica Duhului Sfânt spre a aduce roade bune. Pe de altă parte, există și o criză acută de cântăreți bisericești, iar acest lucru este preponderent în majoritatea zonelor țării. Poate atunci când statutul cântărețului bisericesc va fi reabilitat nu va mai fi această criză, ci vor exista cântăreți asemenea numărului de îngeri care Îl slăvesc neîncetat pe Dumnezeu în ceruri.

Scurtă istorie a imnografiei

Anul 163 – apare cartea „Psaltis”, în care Sf. Iustin Filosoful și Martirul a definit câteva reguli de cântare, el fiind autorul câtorva imne.

Anii 200 – 400 – apar diverse creații imnografice, cântările bisericești luând astfel amploare. Se creează numeroase compoziții, din partea unor scriitori și imnografi precum: Sf. Clement Alexandrinul (autorul cunoscutei cărți „Pedagogul”), Sf. Antinoghen Martirul, Sf. Efreem Sirul, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Ambrozie al Mediolanului. Sf. Efreem Sirul a scris peste 80 de imne în cinstea Sfintei Fecioare Maria.

Anul 444 - Sfântului Chiril al Alexandriei i se atribuie introducerea în cult a imnului „Născătoare de Dumnezeu Fecioară”.

Anii 600-700 – Sf. Roman Melodul, creatorul condacelor și icoaselor, a compus cam 1000 de imne, dintre care multe au rămas până azi. A compus cântări la sărbătorile Mântuitorului, ale Sf. Fecioare Maria și ale Sfinților.

Ce este cântarea bisericească?

Ca și atunci și acum, prin cântarea bisericească se prefigurează săvârșirea neîncetată a slăvirii lui Dumnezeu de către îngeri în ceruri, dar și armonia Raiului, pe care noi, oamenii, o putem pregusta încă din viața pământească.

Toate cântările bisericești cuprinse în cărțile de cult ale Bisericii noastre au fost alcătuite sub inspirația Duhului Sfânt de către imnografi aleși anume de Însuși Dumnezeu, pentru ca omul prin aceste cântări să poată înțelege textul scripturistic. De aceea se spune, că **muzica bisericească este „Evanghelia cântată”**. Sfinții Părinți ai Bisericii definesc rugăciunea ca fiind „vorbire adresată lui Dumnezeu”, „convorbire cu Dumnezeu” și „înălțarea minții către Dumnezeu”. Ea este, prin urmare, actul esențial al vieții religioase prin

care credinciosul intră în legătură cu Creatorul.

Formele cântărilor bisericești

Cântarea bisericească poate fi scripturistică sau nescripturistică. Dintre cântările scripturistice, cel mai des folosit sunt Psalmii, care în trecut Bisericii erau cântați fie responsoric, fie antifonic.

a) Cântarea responsorică era folosită foarte mult în Biserica veche, în special în sec. III-IV, ea fiind moștenită din tradiția iudaică; cântărețul principal (solistul) dădea tonul, începea și conducea efectiv cântarea, executând el însuși versetele din textul psalmilor, iar credincioșii din biserică se uneau cu el, acompaniindu-l prin anumite refrene sau răspunsuri scurte.

b) Psalmodierea sau Cântarea antifonică (αντίφωνος sau alternativă) consta în executarea întregului Psalm de către toți credincioșii din biserică, împărțiți în două cete, grupe sau coruri, care cântau alternativ versetele sau stihurile Psalmilor: deoparte cântau vocile groase (bărbătești), de alta cele subțiri (ale femeilor și ale copiilor). La sfârșitul psalmului, ambele coruri se uneau și cântau în comun un final sau un refren, care putea fi un verset din Psalm. În afară de Psalmi, cultul ortodox mai întrebuințează și alte cântări biblice importante, atât din Vechiul Testament, cât și din cel Nou.

Importanța smereniei în cântarea bisericească

Smerirea în cântare este foarte importantă. Atunci când se înfăptuiește acest lucru, Dumnezeu te înalță peste ceruri. Cântăreții bisericești trebuie să fie acele „chimvale bine răsunătoare”, adică „unelte” ale Duhului Sfânt, însă această demnitate îngerească poate fi posibilă numai atunci când aceștia trăiesc în Dumnezeu. Cântăreții bisericești trebuie să aibă o viață aleasă, un comportament duhovnicesc fără cusur, dar se știe faptul că toți oamenii sunt supuși greșelii, fiindcă nu există om fără de păcat.

Muzica bisericească înseamnă și artă, iar din acest motiv, precum scria Sfântul Vasile cel Mare: „Cântarea dă strălucire sărbătorilor pentru că prin ea se întipăresc învățăturile mai bine în sufletele oamenilor”. Din acest considerent ar trebui ca toate momentele prezenței la strană să fie adevărate sărbători, de unde să transmitem în duh de rugăciune mesajele dumnezeiești spre inimile credincioșilor.

Manuel Brudiu

continuare din pagina 16

Bălgradului, pe Ioan, bărbat blând, virtuos și sfânt, care, trăind acolo în mare sfințenie, s-a învrednicit să capete harul facerii de minuni. După ce a murit, trupul lui a rămas și până astăzi neputrezit și bine mirositor, făcând multe minuni pentru cei ce vin cu credință la racla lui, întru slăvirea lui Hristos, Dumnezeu nostru, Căruia I se cuvine toată slava, cinstirea și închinăciunea, dimpreună cu Tatăl Lui Cel

fără de început și cu Preasfântul, Preabunul, de viață dătătorul Său Duh Sfânt, acum și pururea, și în vecii vecilor, Amin!

Și cele scrise aici le-am citit într-un letopisetz muntenesc și le-am auzit de la mulți oameni vrednici de crezare, care au văzut cu ochii lor, dar mai ales de la părintele, care pe atunci era vistiernic, iar acum este mare logofăt al țării Ungro-Vlahiei, și de la Dragomir, marele pitar al aceleiași țări.

† *Petru Movilă, Arhiepiscop și Mitropolit al Kievului, Arhimandrit al Lavrei Pecerska, cu mâna proprie.*

Nașterea duhovnicească, între sensibil și inteligibil

Mântuitorul Iisus Hristos, în cunoscuta Sa convorbire cu Nicodim, grăiește la un moment dat aceste tainice cuvinte: „Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă Împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 3). Iar din răspunsul său (cf. Ioan 3, 4), Nicodim arată că nu a înțeles la ce anume se referă Mântuitorul. Totuși, despre ce poate fi vorba?

Putem întui doar că Domnul are în vedere aici o schimbare deosebită, profundă a omului care nu se limitează la aparențe sau închipuire, ci la o stare cu totul nouă, care să-l facă pe credincios să trăiască o cu totul altă viață, ca și cum s-ar naște din nou și ar primi o nouă identitate. Dar în acest caz nu se cuvine să ne dăm prea mult cu părerea, ci să apelăm la sfânta tradiție a Bisericii, ca să nu cădem în vreo înșelare. Și trebuie să recunoaștem faptul că, dintr-o falsă smerenie, nu prea au fost răsfoite scrierile Sfinților Părinți pe această temă, socotită fiind prea mistică, prea inaccesibilă, prea depărtată de prozaicul cotidian. Numai că această atitudine a generat un gol periculos în spațiul gnozeologiei teologice care, la rândul său, a lăsat un teren liber, mai ales în modernitate, manifestării unei mulțimi de teorii ezoterice, ocultisme, aluzii la secrete inițiatice, experiențe de tip șamanic etc., denumite generic „nașteri mistice”. Vedem acest lucru la marii cercetători ai fenomenului religios - Mircea Eliade, spre pildă -, care au reușit să ridice în slăvile admirației hermeneutică inițierii în cel mai obscur trib african sau australian, dar care au ratat înțelegerea creștină a „nașterii mistice”, eveniment ce diferă esențial de tot ceea ce întâlnim în ritualurile de inițiere păgână sau în cadrul confreriilor secrete.

Pentru a lămuri în duh ortodox această temă am să îl iau în ajutor și de această dată pe Sfântul Simeon Noul Teolog, pentru frumusețea, claritatea și înălțimea teologiei sale.

Mai întâi, potrivit spiritualității ortodoxe, trebuie amintit că necesara condiție ca nașterea duhovnicească să poată avea loc este existența părintelui duhovnicesc. El este cel care moșește, prin experiența sa, această minunată transformare a ucenicului, căci altfel, doar prin voiața celui din urmă, este cu neputință să se întâmple. De aceea Sfântul Simeon zice: „Acea care s-au lepădat de lume și o tăgăduiesc și n-au părinți duhovnicesți, aceștia cu siguranță nu s-au făcut copii duhovnicesți ai cuiva”.

Pentru Sfântul Simeon această naștere din nou a omului nu se rezumă doar la o schimbare radicală a purtării omului, ci mai cu seamă la o atingere a nevăzutei lumi inteligibile. Și în acest sens continuă: „Iar cei ce nu s-au făcut copii nu s-au născut; iar cei ce nu s-au născut n-au

venit la existență; iar cei ce n-au venit la existență n-au ajuns în lumea gândită cu mintea (inteligibilă)” (Epistola a 4-a).

Harul Sfântului Duh

Însă atingerea lumii inteligibile nu poate avea loc decât prin mijlocirea harului, a acestei lucrări dumnezeiești, singura capabilă să pună în relație lumea creată cu cea necreată. De aceea, întâlnirea cu harul nezidit și în mod special lucrarea acestuia în cel credincios reprezintă criteriul nașterii duhovnicesci: „Iar naștere de sus numește Domnul harul Duhului Sfânt” (Epistola a 4-a).

Rolul Duhului Sfânt devine esențial în această naștere „de sus”, așa cum a fost și în cazul nașterii mai presus de minte a lui Hristos din Fecioara Maria, care a fost tot o naștere „de sus”, tocmai prin pogorârea Duhului. Din acest motiv, a și rămas Maria în tradiția Bisericii cu numele de *Theotokos*, adică Născătoarea de Dumnezeu.

Nașterea din Fiul Unul-Născut

Nașterea duhovnicească, după cum am spus, nu se rezumă doar la componenta omenească duhovnic-ucenic, ci se află într-o strânsă legătură cu Persoana Fiului lui Dumnezeu, ceea ce-i conferă acesteia un statut aparte, tainic, unde firescul se întâlnește cu paradoxalul suprafiresc. În acest punct, Fiul Unul-Născut devine, potrivit Sfântului Simeon, noul nostru Născător: „Întrucât Fiul a născut și naște în fiecare zi pe cei ce cred în El și păzesc sfintele Lui porunci. Căci, odată ce nașterea noastră în stricăciune s-a făcut prin femeia Eva, trebuia ca nașterea noastră duhovnicească să se facă prin bărbat, adică prin al doilea Adam și Dumnezeu” (*Cuvântarea I morală*).

Chipul Născătoarei de Dumnezeu

Așadar, nașterea duhovnicească nu este o gnoză inaccesibilă profanilor, ci o transfigurare ontologică a firii umane după chipul trăit de *Theotokos* atunci când L-a născut pe Hristos, dar și prin necesara mijlocire a acesteia. Și iată cum descrie Sfântul Simeon acest fapt: „Și precum din plinătatea Lui noi toți am luat (Ioan 1, 16), așa și din trupul neprihănit luat din preasfânta Sa Maică, primim toți; și precum Fiul ei și Dumnezeu S-a făcut Hristos și Dumnezeuul nostru, dar a fost și fratele nostru, așa și noi - o, negrăită iubire de oameni! - ne facem fii ai Născătoarei de Dumnezeu, și frați ai lui Hristos” (*Idem*).

Prin urmare, nașterea duhovnicească „de sus” constă în întâlnirea personală cu harul Sfântului Duh, prin care devenim fii și frați ai lui Hristos, și astfel vom viețui în adevărata cunoștință de Dumnezeu, totdeauna sub ocrotirea nebiruită a Născătoarei de Dumnezeu.

Nicușor Deciu

Ruga

de Pr. Ștefan Zară

Gândul adulmecase o idee,
Pierdută în negura minții,
Scrisă nu cu cerneală,
Ci cu rouă culeasă
Din inimi plâpânde,
În minți coborâte,
Spre Lumina cea tainic
primită.

Ideea cuprinse în brațe
tot gândul,
Venit în răcoarea serii,
La îngânarea slovei,
Scăldată-n fum de tămâie.
Parfumul ideii,
Plămădită în trudă,
Născu poezia
Ca rugă adâncă.

CATEHISM - Sfânta Taină a Hirotoniei/Preoției

Hirotonia sau Preoția este Taina prin care cei cu vocație și Hanume pregătiți primesc, prin punerea mâinilor și rugăciunea Arhiereului, puterea de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, de a sfinți prin Sfintele Taine și slujbele bisericești și de a conduce pe credincioși la mântuire (Matei 28, 19-20). „Hirotonia” este cuvânt grecesc, care se tâlmăcește: alegere prin ridicarea și punerea mâinilor, pentru ca orice har în legătura cu gradele preoției se dea prin punerea mâinilor Episcopului. Prin Taina Hirotoniei se așază în Biserică cele trei trepte sau stări ale preoției, adică (începând de jos în sus): diaconia, preoția și arhieria. La treptele de sus se ajunge numai trecând prin cele de jos, adică: cel ce se hirotonește preot trebuie să fie mai întâi hirotonit diacon și apoi preot.

Ce sunt hirotonia și hirotesia?

Fiecare dintre cele trei trepte are rânduiala ei proprie de hirotonie. Cel ce vrea să fie hirotonit diacon trebuie să treacă mai întâi prin alte două trepte, și anume: slujba de citet și ipodiacon. Ele se dau prin hirotesie. Acest cuvânt înseamnă, simplu, punerea mâinilor; hirotesia nu e totuna cu hirotonia. Hirotonia înseamnă investirea cu una din treptele preoției, pe când hirotesia înseamnă acordarea unei slujbe bisericești inferioare sau a unor grade și ranguri onorifice în ierarhia bisericească administrativă.

Când a așezat Mântuitorul această Sfântă Taină?

Mântuitorul a așezat această Sf. Taină chiar în prima zi a Învierii Sale, prin cuvintele spuse Apostolilor: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi. Și aceasta zicând, a suflat asupra lor și a zis lor: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 21-23). Aici nu se arată că partea văzută a Tainei, adică punerea mâinilor și rugăciunea, a fost rânduită de Domnul, dar Sf. Scriptură spune că preoția se dea prin punerea mâinilor (Fapte 14, 23; I Tim. 4, 14; 5, 22) și că ea este lucrarea Duhului Sfânt, cum zice Sf. Apostol Pavel preoților din Efes: „Luați aminte de voi și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu” (Fapte 20, 28).

Pe ce temeiuri se sprijină cele trei puteri ale Preoției: învățătoarească sau de propovăduire, sfințitoare și conducătoare?

Puterea învățătoarească sau de a vesti cuvântul lui Dumnezeu a fost dată de Mântuitorul odată cu cea sfințitoare și de conducere prin cuvintele: „Mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 19-20). Puterea sfințitoare a fost indicată și prin cuvintele de la Cina cea de Taină: „Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea” (Luca 22, 19; I Cor. 11, 24-25). Despre puterea sfințitoare a preoției vorbește și Sf. Apostol Pavel: „Așa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos și iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu” (I Cor. 4, 1). Puterea de conducere duhovnicească a fost arătată concret prin cuvintele: „Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă și cel ce se leapădă de voi de Mine se leapădă” (Luca 10, 16). Sf. Grigorie Teologul zice despre puterea de conducere a preoției că este «arta artelor» și «știința științelor».

Câte trepte are Preoția harică?

Ierarhia bisericească sau preoția sacramentală are trei trepte: 1) treapta arhierescă, venind de-a dreptul de la Apostoli, prin succesiunea apostolică, sau episcopală. Ea are plinătatea celor trei puteri: de a învăța, de a săvârși cele sfinte, de a conduce Biserica;

2) treapta preotească primește aceste trei puteri de la Arhiereu, însă fără dreptul de a hirotoni și de a sfinți Mirul și Sf. Antimis; 3) treapta diaconească primește în Taina hirotoniei, de la arhiereu, puterea de a ajuta pe arhiereu și preot, însă fără a putea săvârși singur Sf. Taine și Ierurgii. Cele trei trepte harice ale ierarhiei bisericești, conferite prin Taina Hirotoniei, sunt adevărate de Sf. Scriptură și de Sf. Tradiție. Sf. Apostol Pavel a așezat pe Tit episcop în Creta și pe Timotei episcop la Efes. El scrie, printre altele, celui dintâi: „Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca acelea care lipsesc să le îndrepti și să așezi preoți prin cetăți, precum eu ți-am poruncit” (Tit 1, 5). Și sfătuiește pe cel deal doilea: „Mâinile degrabă să nu-ți pui pe nimeni” (I Tim. 5, 22). Aceste texte arată că în vremea Sf. Apostol Pavel existau treapta arhierescă și treapta preotească. Sf. Părinți dau mărturie neîntreruptă despre cele trei trepte preoțești. Taina hirotoniei nu se repetă la aceeași persoană pentru aceeași treaptă.

Cine are dreptul de a săvârși hirotoniile și hirotesiiile?

Atât hirotesiiile premergătoare diaconiei cât și hirotoniile se săvârșesc numai de către Episcop (Arhiereu).

Unde se săvârșesc hirotoniile și hirotesiiile?

Atât hirotoniile cât și hirotesiiile, după canoane, se săvârșesc numai în biserică. Anume, hirotoniile înlăuntru altarului, înaintea Sfintei Mese, iar hirotesiiile se fac în fața altarului, pe locul dinaintea Ușilor împărătești.

Când se săvârșesc hirotoniile și hirotesiiile?

Hirotonia preotului și a arhiereului se săvârșește numai la Liturgia deplină, adică la Liturgia Sf. Ioan sau la cea a Sf. Vasile; hirotonia diaconului se poate face și la Liturgia Darurilor mai înainte sfințite. Nu se pot hirotoni mai multe persoane pentru aceeași treaptă la o Liturgie; hirotesii se pot face mai multe la una și aceeași Liturgie (mai mulți citeți sau ipodiaconi). Hirotonia diaconului se face după sfințirea Darurilor, și anume după ce arhiereul zice ecfonisul: «Și să fie milele Marelui Dumnezeu...». Hirotonia preotului se face înainte de sfințirea Darurilor (după Heruvic); iar a arhiereului se face mai înainte și anume după cântarea «Sfinte Dumnezeule».

Care e partea cea mai de seamă din rânduiala hirotoniei?

Este rugăciunea de hirotonie «Dumnezeiescul har...», rostită de Episcopul hirotonisitor, prin care el cheamă harul Sfântului Duh să se pogoare asupra candidatului îngenunchat în fața Sfintei Mese, în timp ce clericii împreună-liturgisitori cântă încetișor: «Doamne miluiește», de mai multe ori. După aceasta, arhiereul în fața ușilor împărătești dă celui hirotonit veșmintele treptei pentru care a primit hirotonia, arătându-le pe rând poporului și zicând «Vrednic este!», la care corul sau credincioșii răspund de trei ori: «Vrednic este!»

Catehism Ortodox/PER

Proclamarea anului 2023 în Patriarhia Română ca „Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice” și „Anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești”

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2023 drept Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice și Anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești.

Grija pentru bătrâni, pentru copii și pentru săraci arată gradul de civilizație și profunzimea trăirii creștine a unui popor. Din acest punct de vedere, ne preocupă, în mod deosebit, starea de abandon social și dezinteresul față de bătrâni (părinți și bunici), pe care le constatăm, adesea, în societatea de astăzi. Comunitatea umană tradițională s-a preocupat dintotdeauna de persoanele vârstnice, considerându-le pe acestea nu o povară, ci un izvor de binecuvântare și înțelepciune, dar și de iubire milostivă, prin participarea lor la educația copiilor și a tinerilor.

Biserica este chemată să gândească noi forme și metode pastorale actuale, apropiindu-se mai mult de nevoile și așteptările bătrânilor. Concomitent, trebuie lucrat și la creșterea și educarea tinerilor spre a nu marginaliza persoanele vârstnice, a nu le abandona și izola în centre de asistență socială, deoarece tinerii și persoanele în vârstă au nevoie unii de ceilalți.

De asemenea, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2023 drept Anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești. Dacă anul 2022 a fost consacrat rugăciunii și isihasmului, ca lucrare duhovnicească de propovăduire a rugăciunii neîncetate a minții și a inimii, anul acesta, 2023, primim rugăciunea, însoțită sau susținută de cântarea bisericească, psalmodierea însăși devenind rugăciune comunitară. Aceasta își are obârșia în Psalmii Vechiului Testament, așa cum afirmă și Sfântul Andrei Criteanul, unul dintre marii imnografi ai Bisericii, zicând: „David, oarecând, a însemnat cântarea, scriind-o ca într-o icoană”.

Cântările cuprinse în cărțile de cult ale Bisericii noastre sunt creații ale unor imnografi inspirați de Duhul Sfânt și ne ajută în înțelegerea textului scripturistic, ca parte a Sfintei Tradiții. Textele imnurilor care se cântă în slujbele Bisericii Ortodoxe aprofundează și explică bogăția teologică a Cuvântului lui Dumnezeu. Muzica bisericească este Evanghelia cântată. În acest sens, Părintele Dumitru Stăniloae spunea despre limbajul imnografic că: „Dumnezeu este atât de mare, că singură poezia poate încerca să-L exprime”. Profunzimea teologică și spirituală a textelor liturgice este dată de adăperea lor permanentă din Sfintele Scripturi și din scrierile Sfinților Părinți ai Bisericii care au meditat îndelung și profund la Cuvântul lui Dumnezeu. Teologia exprimată în imnografia bisericească este una dintre cele mai bogate în sensuri și, în același timp, lămuritoare pentru credincioșii Bisericii noastre, de aceea trebuie valorificată mai mult în predicile și catehezele din zilele noastre.

Imnurile liturgice au fost cântate pe teritoriul țării noastre încă de la începuturile creștinismului, iar arta sau meșteșugul cântării a fost predat de către mari dascăli și compozitori atât în școlile domnești, precum școala Sfântul Sava de la București sau în școli mănăstirești, așa cum a fost școala de la Mănăstirea Putna.

Cancelaria Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Parohia noastră are nevoie de o biserică proprie și în acest scop s-a deschis un cont bancar special.

DEVENIȚI CTTITORI, SPRIJININD ACHIZIȚIONAREA UNEI BISERICI ORTODOXE ROMÂNE ÎN ZÜRICH!

Donațiile se fac în contul:

CREDIT SUISSE - IBAN: CH31 0483 5035 8248 3100 2, SWIFT / CRESCHZZ80A

Für eine rumänische Kirche in Zürich

Mulțumim călduros FAMILIEI PRINCIARE STURDZA pentru imprimarea gratuită a Revistei noastre parohiale.

Parohia Ortodoxă Română Sfântul Nicolae din Zürich

Wehntalerstrasse 451, CH-8046, Zürich, c/o Pfarrei St. Katharina

www.bor-zh.ch

PREOT PAROH ROMICĂ-NICOLAE ENOIU

Tel.: +41 52 3435491; Natel: +41 76 5120452;

Email: r-enoiu@gmx.ch

Slujbele se săvârșesc în Cripta Bisericii Catolice St. Katharina din Zürich.

Școala Parohială: În fiecare duminică la orele 10.30 (cu excepția vacanțelor școlare). Contact Email: scoalaparohiala.zurich@yahoo.com

Donații, contribuții:

IBAN: CH85 0483 5035 8248 3100 0, SWIFT/BIC: CRESCHZZ80H,

Konto: 80-500-4, Rumänisch-Orthodoxe Kirchgemeinde St.

Nikolaus, Wehntalerstr. 451, 8046 Zürich

Colegiul de redacție:

Pr. Romică-Nicolae Enoiu, Monica Drăgan, Milica Enoiu, Alina Bucher

Grafică și tehnoredactare: Alina Bucher